

DIRVA

THE FIELD

Nr. 39
Rugsėjis-Sept. 24, 1953
Cleveland, Ohio

Malenkovas ar Chruščiovas?

Nuskambėjo iš Maskvos žinia, kad Chruščiovas išrinktas kompartijos pirmuoju sekretorium. Tiesą sakant, faktiškai jis toje vietoje jau buvo nuo kovo mėnesio, kai, ką tik po Stalino mirties, Malenkovas neva pats savo noru iš partijos sekretariato pasitraukė ir pasiliko tik vyriausybės pirmininku. Dabar Chruščiovas pirmojo (arba, kaip anksčiau buvo vadinama, generalinio) sekretoriaus pareigose tapo tik oficialiai patvirtintas.

Kuris gi dabar iš jų galingesnis — Chruščiovas, ar Malenkovas?

Oficialiai — Malenkovas, nes jis yra vykdomosios valdžios galva. Jo rankose administracinė galia. Tačiau sovietinėje sistemoje vykdomosios ir net tariamosios įstatymų leidžiamosios valdžios galia pareina nuo partijos valios. O partijos valią reiškia partijos vadovybė. Pirmasis sekretorius yra partijos sekretariato, t. y., partijos vykdomojo organo galva, faktiškai partijos šeiminkas, kadangi nuo jo daugiausiai pareis, kas ką ir iki kio laipsnio galės pypelti sprendžiamuose partijos organų susirinkimuose bei posėdžuose. Malenkovas, žinoma, partijoj irgi turi balsą, bet šiuo metu Chruščiovo rankose yra partijos nusistatymų reikišmo "techninis parengimas".

Formaliai dabartinė padėtis yra panaši į tą, kuri buvo Kremliuje iki 1940 metų, kada Stalinas buvo tik partijos generalinis sekretorius, o Molotovas — Liaudies Komisarų Tarybos, t. y., vyriausybės pirmininkas. Tada niekam nebuvo abejojimų, kad Stalinas yra Molotovo viršininkas. Vėliau Stalinas perėmė ir vyriausybės galvą pareigas, palikdamas Molotovą tik užsienio reikalų tvarkytoju. Malenkovas pradėjo, po Stalino mirties, buvo visiškai užėmęs Stalino paliktas tuščias kedes, bet paskui, po kelių dienų, partijos augščiausiaj keid aplaido, palikdamas ją Chruščiovui, ir pats pasilikdamas tik Molotova prieškarinė padėty.

Šiandien dar nėra tokio paties vaizdo, koks anuomet buvo Stalino-Molotovo santyki. Malenkovas vistic dar atrodo dabar "viršūne" ir Chruščiovas dar to-

li iki buvusios Stalino galybės. Tačiau ar taip ir pasiliks? Šiaip ar taip, dabartinė pusiausvyr tarp Malenkovo ir Chruščiovo, kad ir palinkusi šiuo metu Malenkovo naudai, atrodo labai opi ir turinti progos keistis. Daug pareis nuo to, koki iš tikrųjų santykiai yra tarp Malenkovo ir Chruščiovo. Tuo tarpu niekas tikrai nežino, ar Chruščiovas yra nuosirdus Malenkovo rėmėjas, ar ne. Niekas taip pat nežino, ar Malenkovas tikrai savo noru užleido Chruščiovui pirmąją poziciją partijoje, ar tai padarė aplinkybių bei susidėjusių Kremiaus klikeje santykių verčiamas. Ar kartais neatsitiks su vienu iš jų kurią tamsią naktį panašiai kaip su Beria? Katras iš jų galėtų būti kandidatas į "niekšingus išsigimėlius, kapitalistų agentus ir partijos bei valstybės išdavikus"? To dabar niekas negali atspėti. Stebintieji padėtį iš arčiau mano, kad tuo tarpu atviro konflikto tarp Malenkovo ir Chruščiovo netenka laukti labai greit. Sistema reikalauja, kad galų gale vienas katras (ar kas nors trečias) iškiltų į aiškią vyriausiąją poziciją, bet manoma, kad iki to pasikeitimo gali pra-eiti net keletas metų...

Chruščiovas nuo šių metų balandžio 17 dienos pradėjo šešiasdešimtmečius savo amžiaus metus, taigi yra beveik 10 metų vyresnis už Malenkovą. Jis yra gimęs Ukrainoje, tačiau aiškaus didžiariškos nusiistatymo. Jau 1918 metais dalyvavo kovose bolševikų pusėje. Paskui baigė "Rabfak" (Darbininkų fakultetą) ir Maskvos Pramonės Akademiją. Visą laiką buvo partijoje ir iki 1935 metų pakilo iki Maskvos apygardos partijos pirmojo sekretoriaus posto.

1938 metais jis buvo nusiustas į Ukrainą, pirmuoju Ukrainos kompartijos sekretorium, kur įvykdė pačius kruvinausius "valymus", nukreiptus prieš Ukrainos tautinį judėjimą. Nusiaubęs Ukrainą (vien tik vietinių kompartijos sekretorių apie 3.000 "likvidavo"), 1939 metais jau atsidūrė centriniame politbiure.

Karo metu buvo paskirtas armijos politruku Ukrainos fronte su specialiu uždaviniu vadovauti

užfrontės partizanams Ukrainoje. Viena iš jo pareigų buvo sek-ti ir generolus, kad jie nenukryptų nuo partijos nustatytos linijos. Dėl to abejojama, kad jis būtų generolų labai mėgiamas.

Po karo Chruščiovas dar kartą nusiaubė Ukrainą: "valė" ją nuo "nacių pataikūnų" ir "buržuazinių nacionalistų". Tą "darbą" atlikęs, atsidūrė (1949 m. gale) vėl Maskvoj, jau pačiame kompartijos sekretariate. Čia jam buvo pavesti du uždaviniai: partijos administracinio aparato ir žemės ūkio reikalai.

"Agrogradai", tai yra, stambūs kolektyviniai ūkiai — žemės ūkio prospektų fabrikai-miesteliai — tai Chruščiovo idėja.

Bet kai ta idėja buvo pradėta vykdyti, Kaukaze ir ypač toj pačioj Ukrainoj vėl kilo didžiulias pasipriešinimas — nepasitenkinimas: Matyt, buvo susidurta su tokiais keblumais, kad visam tam sumanymui bent laikinai buvo uždėtas šydas: vykdymas atidėtas, kalbos apie jį prilitdytos. Šis bandymas, kaip ir pats pagrindinis suvarinėjimas į kolektyvinius ūkius, neabejotinai neigiamai atsiliepi žemės ūkio gaminių kieki. Kai dabar Malenkovas ir dar vėliau pats Chruščiovas gana atvirai pripažino nepasisekimus žemės ūkyje (žemės ūkis pagamina mažiau kaip 1928 metais!), tai čia buvo kaip tik ne kieno kito, o paties Chruščiovo politikos pasmerkimas. Tačiau Chruščiovas savęs už tai nebūdžia, tik liepia viską pradėti iš kito galo, taip būsiu geriau...

Kad Chruščiovas partijos reikaluose nebe nuo šiandien turizymų vaidmenį, matyti ir iš to, kad dar pereinant rudenį partijos konferencijoje kaip tik jis buvo naujo partijos statuto referentas.

Dabartiniai Malenkovo-Chruščiovo paskelbti neva palengvinimai žemės ūkio srityje, šios tautos varžto atleidimas privačiam ūkininkavimui sektoriui (taigi, "agrorodų" steigimo atidėjimas) yra laikomas 1953 metų laidos "NEPU".

Pirmoji "NEPU" ("Naujos ekonominės politikos") laida buvo dar Lenino laikais, kai kolektyvizacija buvo beveik atidėta, ir buvo duota palyginti nemaža laisvės privačiam iniciatyvai ne tik žemės ūkyje, bet ir prekyboje bei amatuose. Visi anuos laikus atsimenantieji pasakoja, kaip greit pradėjo atsigausti ūkinis gyvenimas ir kilti gyvenimo lygis, labai nustumęs nuo karo, revoliucijos ir pirmųjų porevoliucinių eksperimentų. Bet Stalinas paskui visa tai griežtai nutraukė, kadangi pamatė, kad tokiu būdu žmonės "buržuazėja" ir viltys įvesti komunistinę tvarką tolsta...

1953 metų "NEPU" laida taip toli, kaip anoji, neina. Varžtų atleidimas nežymus. Todėl ne daug yra perspektyvų, kad ūkinis gyvenimas žymiai pagerėtų. Tačiau, jei jis iš tikrųjų imtų kiek gerėti, tai būtų dvi galimybės: arba nuo komunistų užsibūžtų užsimojimu reiks dar labiau toli, arba vėl priveržti varžtus dar griežčiau, negu buvo Stalinas padaręs. Vargu ar

Kaip yra su Beria?

Sekmadienį vakare per daugelį Amerikos radijo stočių buvo pranešta abejotino įtikimumo žinia, kad Lavrenti P. Beria, buvęs galingiausias Sovietų Sąjungos terorizotojas, esąs pabėgęs už geležinės uždangos. Tiesa, Maskvos pranešimuose, kur buvo kalbama apie Berios nušalinimą, jo apkaltinimą ir jam bylos kėlimą, niekur nebuvo pasakyta, kad jis esąs areštuotas ar tardomas. Taigi nebūtų ir perdidelė staigmena, jei Beria tikrai atsidurtų laisvam pasauly.

Daugiausia spėliojimo pobūdžio žinių apie Berią paskelbė sen. McCarthy. Jo tyrinėjimų pagalbinio komiteto atstovas, turėjęs ryšį su žmogum, kuris yra panašus į Berią, bet jis kategoriškai netvirtina, kad tai būtų Beria.

Iškilus Berios pabėgimo versijai atsirado ir žinių, kad tuli turtuoliai buvo sudėję dideles pinigų sumas, kada buvo laukia-

istorija kartosis lygiai taip pat, kaip 1928 ir vėlesniais metais. Šiuo metu yra naujas veiksnys: užsienis įdomiau seka, kas verda sovietiniame katile, ir jo įtaką dabar įvairiomis, anuo metu neegzistavusiomis priemonėmis, dabar daugiau pasiekia to kati-lo vidų. Kremliaus vairininkams taip besukiojant vairą ten ir atgal, jis gali net ir išsprusti jiems iš rankų greičiau, negu jie norėtų...

VISAM PASAULY

• Prezidentas Eisenhower didelėmis ovacijomis buvo suktas Bostone. Ten suruoštuose pietuose, kurie kiekvienam kaštavo po \$100, dalyvavo virš 4000 asmenų. Eisenhower pasakė kalbą vidaus ir užsienio politikos klausimais.

• Šešios atominės patrankos, kaip pranešė kariuomenės vadovybė, pasisuktos į Vokietiją. Komunistinė spauda dėl to pasiuntimo reiškia pasipiktinimą.

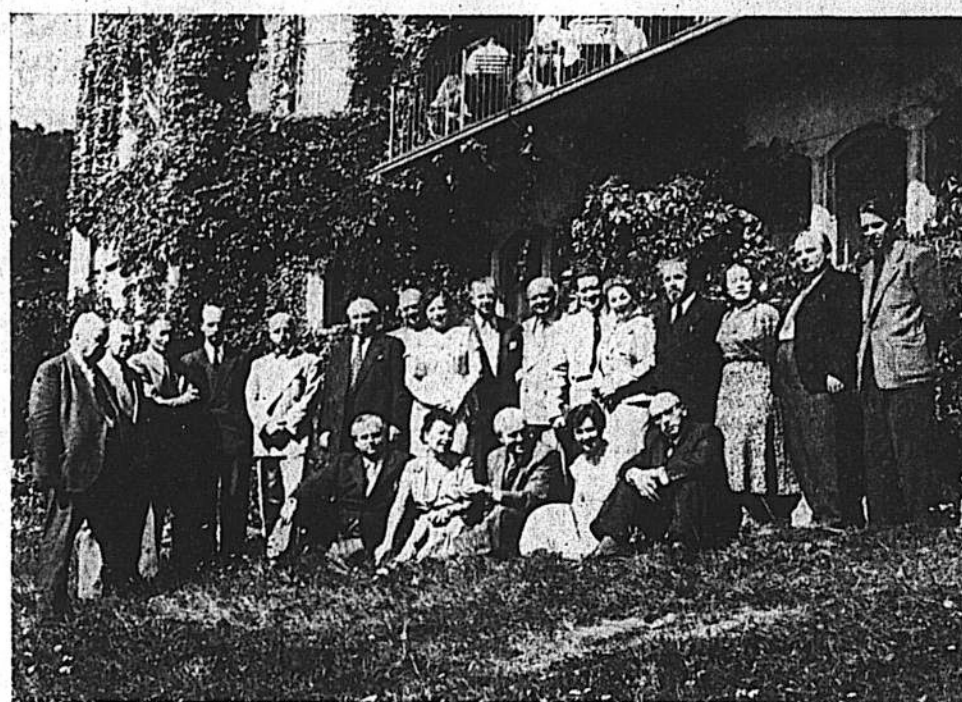
• Jungtinės Tautos 44 balsais prieš 10 nutarta šioje sesijoje nesvarstyti komunistinės Kinijos priėmimo į JT.

• Jugoslavijoje, kaip ir kituose kraštuose, vykdomi dideli rudeniniai kariuomenės manevrai. Į manevrus pakvieta daug karinių stebėtojų, bet nepakvieta Maskvos ir jos satelitų atstovus.

• Viceprezidentas Nixon spalio mėn. pradžioje išvyksta ilgesnėn kelionėn į Tolimuosius Rytus. Ta kelionė norima azijams parodyti, kad jais Washingtonas domisi.

• Lenkijos atstovas Jungtinėse Tautose prof. Marek Korovicz, metė savo darbą ir paprašė politinio pabėgėlio prieglaudų. Tai labai skaudus smūgis Lenkijos valdytojams — Maskvai.

• Egipte buvo suimta 11 įtakingų politikų, jų tarpe du buvusieji ministrai pirmininkai. Jie kaltinami perversmo organizavimu ir noru nušalinti gen. Naguib.

Ch. Kerstenui ir jo palydovams lankantis VLIKO būstinėje, Vokietijoje, buvo suaukta VLIKO ir Vyk. Tarybos nariai bei bendradarbiai į bendrą posėdį. Posėdžio metu išreikšta padėka Ch. Kerstenui ir aptarti rezoliucijos vykdymo darbai.

Tėvo sukurtam pragare

Iš senesni Maskvą aplėdusių diplomatinų pareigūnų spauda yra patyrusi, kad sovietinis "carevičius" Vasilijus Stalinas-Džugašvili, jaunasis ir vienintelis lig šiol gyvas likęs Stalino sūnus, jau nusileidęs iš aviacijos generolo padangių į... priverčiamąjo darbo stovyklą Kolymos srityje. (Vyresniojo Stalino sūnaus, kuris buvo patekęs vokiečiams į nelaisvę, likimas nežinomas, visiškai išaiškintas. Pastaruoju metu nieko apie jį negirdėti. Kalbama, neva jis miręs nelaisvėje, bet yra ir kitokių paskalų — kad kažkur slapta begyvenąs).

Vasilijus buvo "vaikas išdykėlis". Jo iškilimas į aviacijos generolus buvo ryškus protekcionizmo pavyzdys. Jis buvo pagarsėjęs ne tiek nusimanytu aviacijos vadovavimu, kiek visokiais ekstravagantiškumais, ypač girtuokliavimu ir kitokiais "paūži-mais". Armijoje jis buvo nekenčiamas. Bet, kol tėvelis sėdėjo soste, jis buvo laikomas sovietinės aviacijos "žvaigžde" ir paprastai vadovaudavo aviacijos paradam Maskvoje iškilių metu.

ATSKRIDO MIG 15

Korėjos karui einant gen. Mark Clark buvo paskelbęs \$100.000 premiją tam lakūnui, kuris atskris su MIG. Lakūnui buvo pažadėta visa apsauga ir dar eilė visokių gėrybių.

Pradžioje priešai apie tai visiškai tylėjo, bet vėliau iš amerikiečių ėmė šaipytis, kad komunistų tarpe nėra "išdavikų".

Bet štai rugsėjo 20 d. į amerikiečių sprausminių lėktuvų bazę, esančią 15 mylių nuo Seulo, iš šiaurės Korėjos atskrido lakūnas su MIG 15 ir labai gražiai nusileido.

Jis buvo apdovanuotas visom pažadėtom gėrybėm, bet jis pasisakė, kad nežinojęs, jog už MIG atskraidinimą tai gausis. Jo noras kiek galima greičiau apliešti Korėją ir atsidurti JAV.

Tai jau iš viso trečias atskraidė MIG. Pirmuosius du atskraidė lenkai lakūnai ir jie abu jau yra Amerikoje.

POSĖDŽIAVO JAV DIPLOMATAI

Europos kraštų JAV diplomatai, įskaitant ir Rusijos, dvi dienas posėdžiavo Liuksemburge. Posėdžiams pirmininkavo Europos reikalų vedėjas Livingston T. Merchant. Pasikeista naujųsiomis žiniomis ir aptartas Europos gynybas.

Stalino laidotuvisė jis dar dalyvavo ir net nešė tėvo karstą. Paskui — dingio.

Dabar paaiškėjo, kad jis "ne laikė liežuviu už dantų". Išgėręs kažkur garsiai išliurbė nuomone, kad Malenkovas su Molotovu Stalną (jo tėvą) nužudė.

Iš tikrųjų, tvirtinama, kad nuo to laiko, kai Stalinas tikrai ar tariamai sunkiai susirgo, nei sūnus Vasilijus, nei dukter Svetlana prie ligonio nebuvę prileisti. Nebuvęs prileistas taip pat ir artimiausias Stalino patikėtinis Poskrebyševs, kuris dingio ir sovietuose niekur nebebuvo paminėtas nuo pat paskelbimo, kad Stalinas susirgo.

Jei užsieniuose yra visokių spėliojimų apie Stalino mirimo galutinę priežastį, tai, pasirodo, ir Maskvoje ta pati mintis daugeliui esanti atėjusi į galvą. Tą mintį turėjęs ir Stalino sūnus tik, kaip ir galima tikėtis sprendžiant pagal jo būdą, jis jos ne išlaikęs savo slaptam kampely. To, žinoma, užteko, kad jis turėtų dingti.

Anot minėtų diplomatų pasakojimo, sesuo Svetlana jo likimų ypatingai susirūpinusi, kai jis nepasirodęs gegužės mėn. paradede. Ji tada teiravusi, kur brolis, prašiusi pasimatymo su Malenkovu, bet tas jos nepriėmęs, o kažkas iš žemesniųjų pareigūnų ją nuraminęs, kad Vasilijus esąs tarnybos reikalais išvykęs į Tolimuosius Rytus (Sibiro pakraščius) ir iškilėms negalėjęs spėti sugrįžti...

Kai kito parodo metu Vasilijus irgi nepasirodė, Svetlana

dar kartą bandžiusi pasiteirauti pas Malenkovą ar bent pas Molotovą, tačiau ir dabar nei vienas nei kitas jos nepriėmė. Ji nebegali įeiti į Kremlių, kuriam išaugo ir pragyveno didžiąją savo amžiaus dalį.

Tačiau šį kartą atitinkamas pareigūnas Svetlanai jau atvira pasakęs tikrąją padėtį. Būtent, Vasilijus "nusižengęs karinei drausmei", ir, kaip ir kiekvienas karys tokiu atveju, turėjęs būti nubaustas. Bausmę jis atliekęs vienoje iš "pataisos stovyklų" Kolymos srityje, t. y., tenai, kur kenčia daugybė kitų Stalino (ir Vasilijaus) politinių priešių.

Tas faktas sovietinėje spaudoje niekad nebuvo paskelbtas ir viešai apie tai nekalbama, bet šiaip jau jis daug kam esąs žinomas ir apie tai esą plačiai kalbama tarp Maskvoje esančių užsieniečių diplomatų.

Kas atsitiko?

"Dirvos" skaitytojai gal dar atsimena, kaip prieš porą metų buvo rašoma apie du anglų diplomatus pareigūnus, dingusius labai paslaptinomis aplinkybėmis. Jie išvyko neva kažkur pasiviešėti ir nebeįgrįžo. Vėliau buvo gauta mistiška telegrama, kad jie "tvarkoj".

Visokių buvo apie juos spėliojimų. Vieni spėjo, kad jie buvo bolševikų pagrobti, kiti manė, kad patys pas bolševikus pabėgo. Buvo spėjama, kad jie dabar dirba bolševikams. Net įtariama, kad vienas "Pravdos" straipsnis, kuriame buvo dėstomi "taikingo sugyvenimo" pasiūlymai Vakarams, esą rašyti jų abiejų ar bent vieno iš jų. Bet visi spėliojimai neturėjo jokių aiškių patvirtinimų.

Vienas iš jų MacLean, buvęs anksčiau D. Britanijos ambasadoje Washingtono, vėliau Jungtinių Valstybių skyriaus referentas D. Britanijos užsienio reikalų ministerijoje, buvo vedęs amerikietę. Jo žmona su trimis mažais vaikais ir motina liko, tikrai ar tariamai, be jokios aiškos žinios apie vyro likimą. Ji kaip tik ir buvo gavusi vyro telegramą, kurioje buvo pranešama, kad ji nesirūpinti, jis esąs "tvarkoj". Buvo išaiškinta, kad telegrama buvo siųsta ne paties MacLeano, bet kas ją siuntė, nebuvo galima nustatyti.

Dabar, rugsėjo 12 dieną, visiškai panašiu būdu dingio ir MacLeano žmona su visais trimis vaikais. Ji pastaruoju laiku gyveno Šveicarijoje. Kodėl — (Paskaita į 5-tą pusl.)

Jungtinės Tautos pradėjo aštuntų metų darbo sesiją. JAV valstybės sekretorius J. F. Dulles pasakė kalbą, kurioje atsiminė ir pavergtus kraštus. Iš kairės: J. F. Dulles ir šios sesijos pirmininkė V. L. Pandit — Indijos atstovė.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d. Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Smuik. E. Kuprevičiūtė, ap- lankiusi muzikos festivalį Aus- trijoje, Salzburgėje, nuvyko į Pa- ryžių, kur grieš radiofone. Ar- timiausiui laiku žada aplankyti JAV-es.

• Šveicarijos Raudonojo Kry- žiaus Vaikų Pagalbos skyrius pranešė Vokietijos Krašto Val- dybai, kad gimnazijos bendrabu- čio įrengimui, baldams, skiria 20.000 DM. dovana.

Už šią sumą, pagal sudarytą planą, bus nupirkti bendrabu- čiai ir gimnazijai 60 lovų, 75 spintų, 200 kėdžių ir 35 mo- kykliniai stalai. Apskaičiavimai padaryti pagal baldų fabri- kų pasiūlymus.

• Vasario 16 gimnazijos nauju- jų rūmų remontas eina visu sparčiu. Pagrindinį remontą no- rima baigti iki rugsėjo 15 d. ir spalio 1 d. pradėti naujosios mokslo metus. Gimnazijoje pra- deda dirbti ir kai kurie nauji mokytojai. D. Britanijoje vie- šėjusios mokinės buvo gražiai sutiktos ir priimtos. Paskutini- me PLB Vokietijos krašto tary- bos suvažiavime sudaryta lietu- vių gimnazijos komisija, kuri nuo šiol ir tvarkys visus gimna- zijos reikalus. Pagal priimtą sta- tutą į komisiją įeina šie atstovai: 1) PLB, 2) PLB Vokietijos krašto valdybos, 3) BALFO, 4) katalikų sielovadžio atstovas, 5) evangelikų sielovadžio, 6) lietu- vių gimnazijos direktoriaus, kar- tu ir mokytojų personalo atstov- as, 7) tėvų komiteto atstovas.

• Viena iš rusų zonos pabėgusi senutė, Rytprūsijų gyventojas, patekusi vokiečių rytų pabėgėlių stovyklon, kreipėsi per Vokietijos Raudonąjį Kryžių į Krašto

Valdybą prašydama padovanoti jai katalikų tikybos maldaknygę lietuvių kalba. Vokiečių paaiški- namame rašte sakoma, kad se- nutė gyvenusi Rytprūsijoje ne- totai Lietuvos sienos ir mokanti skaityti tik lietuviškai.

• Po sunkios ligos liepos 11 d. Vokietijoje mirė Breitenhallo se- niūnijos seniūnas, mažlietuvis E. Pažėras.

• Kelias dienas Chicagoje posė- džiavo Kunigų Vienybės nariai. Posėdžiavime dalyvavo apie 80 na- rių. Į naują valdybą išrinkti: P. Katuskas, J. Kuprevičius, A. Juška ir J. Makaras. Visi iš Chi- cago.

• Naujoje Zelandijoje persitvar- kė Bendruomenės valdyba. Pir- mininkui B. Butkui, dėl savo profesinių įsipareigojimų pasi- traukus, naują valdybą dabar sudaro: B. Kuzma — pirminin- kas, K. Stirbys — vicepirminin- kas, V. Skridulaitis — meno va- dovas, M. Gerdvilys — sekreto- rius ir S. Jurkėnas narys.

• Didžiausia Naujoji Zelandijoje lietuvių kolonija yra Dunedin mieste. Ten gyvena 27 suaugę ir 17 lietuvių vaikų.

• The Washington Star picto- rial Magazine paskelbė gražų, iliustruotą rašinį, kuriame pa- sakojama apie Lietuvos pa- siuntinybę buvusį Lietuvos sąs- krydį Washingtone ir kt. Raši- nio autorius — Doris Kanter.

KAS
UŽSISAKĖ
DIRVĄ —
TAS NESIGAILĖJO!

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.

kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak., sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIUOSE

WELLAND SKYRIUS RENGIA VAKARĄ

Welland, Ont. Šių metų spalio mėn. 3 d. (šeštadienį), slovakių salėje, 162 Hager St., ruošiamas DAINOS-LITERATŪROS vakaras.

Programą išpildo: rašytojas Vytautas Kastytis, solistai: Vaclovas Verikaitis ir Anastazija Ščepavičienė, okomp. Stasys Gailėvičius ir Danutė Ščepavičiūtė. Mielas broli ir sese, savo atsilankymui į šį koncertą, paremsi Vasario 16 Gimnaziją, tuos dvigubai malinauosi, kurie netekę gimtojo krašto kartu su savo tėveliais, dėl nesveikatos ar kitų priežasčių neturėjo progos išemigruoti.

Koncertas pradedamas 7 val. vakaro. Po koncerto šokiai. Veiks turtingas valgių ir gėrimų bufetas. Įėjimas \$1. Pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje.

KLTS Wellando skyriaus valdyba

SUSIRINKIMAS BALTIMORĖJE

Amerikos lietuvių Tautinės Sąjungos 8-tojos skyriaus susirinkimas šaukiamas rugsėjo mėn. 29 d. 8 val. vakaro Lietuvių svetainėje. Tai bus pirmas susirinkimas po vasaros atostogų. Mūsų didžiausi tikslai yra išlaikyti lietuvių ir kovoti dėl Lietuvos išlaisvinimo. Ir šių tikslų siekiant galima siekti esant gerai organizuotiems. Todėl visi lietuviai turi priklaustyti patriotinėms organizacijoms.

Tautinė Sąjunga kaip tik daugiausia ir deda pastangų, kad lietuvių išsilauktytų ir kad Lietuvos laisvei būtų daugiausia pasitarnaujama. Todėl ir visi baltimorčiai, patriotės ir patriotai, kviečiami stoti į mūsų skyrių narius ir bendromis pastangomis dirbti kilnių darbų. Tautinė Sąjunga daug nuveikė praityje, tikimės, kad ji daug nuveiks ir ateityje. Atvykite į

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos Republic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Šaukite — YA. 7-7381
Pirmia: vakarais 6 iki 9, seštad. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais 12-4 p. p. šeštadieniais

Dr. I. Kuras-Ramunis

Speč. KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL: pirmad., trečiad. ir penktad. 8-8 v. v.
seštad. 10 v. r. — 1 v. p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL: antrad. ir ketvirtad. 7-8:30 v. v.
seštad. 3-5 v. p. p.
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

Nauji mokslo metai — senos bėdos

Waterbury, Conn. Lituanistikos kursai turėjo pradėti naujosios mokslo metus, bet priešpat pradėdant šv. Juozapo lietuvių parapijos klebonas atsakė kursams patalpas parapijos senoj mokykloje, kur jie buvo prisiglaudę. Klebono žodžiais, lituanistikos kursai dar kol kas galėtų naudotis mokyklos rūsiu arba geriau, kad iš lietuvių parapijos mokyklos visai išsikeltų, nes tremtiniai turi prisipirkti namų, tai ir lituanistikos kursai savo namuose galį sutalpinti...

Panašiai Lituanistikos kursams patalpos klebono buvo ir pernai rudenį atsakyta, bet po didelių tėvų komiteto ir kaikiurių kitų asmenų pastangų vel buvo duota. Dabar su patalpų atsakymu iškilo ir kita bėda: nesudaroma tėvų komiteto, nes įvykusiame mokinių tėvų susirinkime niekas ir nenorėjo įeiti. Rugsėjo 27 d. šaukiamas vel tėvų susirinkimas, kuris nulems, ar šiemet lituanistikos kursai pradės darbą ir kada, ar jie šioje vienoje iš pirmiaujančių kolonijų susiliks. Girdėti, tuo atve-

ju kaip kurie galvoja savo vaikus mokytį namie. O kaip bus su tų vaikais, kurie savo vaikų nepajėgs ir negalės namie mokytį? Jeigu steigiamas net atskira organizacija lietuvių išlaikyti, tai į lituanistikos mokymą nereikėtų taip siaurai žiūrėti, tik savo vaikų interesu. Lietuvių bėdos vaikams nėra vien tik tėvų reikalas. Kada jie vieni to nepajėgia padaryti, čia į pagalbą turi ateiti visi, kas tiesiogiai lietuvių išlaikymu sie- lojasi. Pirmiausia — tai ALB skyrius, nes kitaip jis tik veidmainiautų, besiskelbdamas, kad rūpinasi lietuvių išlaikymu. Lituanistikos kursai Waterbury neturi iširti, nes tai konkreti priemonė lietuvių įdiegimo priaugančios kartos širdyse. Be to, būtų gėda visai Waterburio lietuvių kolonijai.

Tėvas

CHICAGOJE PAS AGRONOMUS

Lietuvių Agronomų Sąjungos valdyba Chicagoje yra paruošusi išsamų liudijimą apie bolševikų padarytą Lietuvos žemės ūkiui milžinišką skriaudą, o taip pat yra parinkusi ir gyvus liudininkus, kurie liudys apie bolševikų vykdomą Lietuvos žemės ūkio griovimą.

Kad ir iš labai kuklių pajamų S-gos valdyba paskyrė 25 dolerius Vasario 16 dienos gimnazijai Vokietijoje, 25 dolerius sergančiam agr. Duoblio našlei ir tam reikalui yra papildoma ren- kamos aukos. Be to ALT seimo proga ALT'ui paskirta 10 dole- rių auka.

Šį vasarą gražiai praėjo tra- dicinė gegužinė, kurioje gausiai dalyvavo ir jaunesnieji kolegos. Netrukus bus surengta ir eks- kursija į ūkius.

Iki šiol dar nevisi agronomai yra užsiregistravę, dėl to visi agronomai prašomi neatidėlio- jant pranešti savo adresus Są- jungos pirmininkui agr. A. Ver- bickui, 4452 So. Mozart St., Chi- cago 32, Ill. A. V.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečlokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Žukauskas Kazys,
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras,
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australija
P. Ambraza,
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilijoje
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia
K. Klatauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje
c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay
Venezuela, S. A.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius) Step. Zobarskas 2.25	Namai ant smėlio J. Gilauda 2.00
Aukštųjų Simonių Likimas Ieva Simonaitytė 3.50	Nemunas St. Kolupaila 2.50
Anglų kalbos gramatika J. Kukanauza 2.00	Neramų buvo Laisvės Alėjos B. Daubaras 1.50
Anglų kalbos gramatika V. Kamantauskas 1.00	Our Country Lithuania V. Augustinas 5.00
Anderseno pasakos 2.00	Pirmoji naktis L. Pirandello 1.50
Arkivysk. J. Matulevičiaus užrašai 2.50	Po Tėvynės dangum Zodžiai vytės Nemunėlio. Pavelkai V. Augustino 2.00
Aukso kirvis Juozas Svaistas 2.50	Petras ir Liucija Romain Rolland 1.20
Barabas Paer Lagerkvist 2.25	Pasaulio Lietuvių Žinyras Anicetas Simutis 5.00
Baltasis Vilkas K. Binkis 1.00	Princas ir elgeta Mark Twain 1.50
Baltis J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pirmas rūpestis Jurgis Jankus 2.00
Baltaragio malūnas K. Boruta 2.50	Praėjo povalstės V. Alantas 3.50
Broliai Domeikos L. Dovydenas 2.50	Partizanai už gelež. uždangos Daumantas 2.50
Buriavimas ir jūrininkystė B. Stundžia 2.00	Per Klaušelių ūlytėlę Liud. Dovydenas 2.20
Didiosios atgalios R. Spalis 3.50	Pietų vėjelis Vyta. Nemunėlis 1.00
Džiaukš gyvenimu O. Swett Marden 0.70	Paklydę paukščiai I Jurgis Jankus 2.20
Doleris iš Pittsburgho Stepas Zobarskas 0.80	Paklydę paukščiai II Jurgis Jankus 2.50
Daili saulytė 0.50	Petras Širvokas Juozas Svaistas 2.70
Gyvųjų lizdas Francis Mauriac 2.60	Pabučiavimas J. Grušas 1.50
Galvės Berniuko Nuotykių R. Spalis 5.00	Raudonasis siaubas Salik Vogulov 1.25
Gimdytoja Francis Mauriac 1.75	Raudonasis Tvanas Ignas Seinius 3.00
Giesmė apie Gedimį B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Raudoni batukai Jurgis Savickis 1.50
Gintariniai vartai N. Mazalaitė 2.00	Ramybė man J. Kėkštas 0.50
Gimtojo žodžio baruose P. Jonikas 1.50	Raguos malūnininkas V. Tamulaitis 0.25
Gyvųjų ūkis George Orwell 1.00	Sudie, pone Čipse James Hilton 0.75
Haupo pasakos I ir II dalis 2.75	Šilkai ir vilkai Runcė Dandieris 1.00
Kazimieras Sapieha B. Sruoga 2.50	Senųjų lietuviškų knygų istorija V. Biržiška, kiet. virš. 3.00
Karoliai Guy de Maupassant 2.50	Saulės laikrodžiai papr. virš. 2.00
Kaip jie mus sušaudė J. Petraitis 1.80	San Michael knyga I Henrikas Nagys 1.00
Kuprelis Ignas Seinius 2.00	San Michael knyga II Axel Munthe 2.50
Kalorijo. ir doleriai Vilius Bražvilis 2.00	Šventieji akmenys Faustas Kirša 2.00
Kryžkelės A. Vieniulis 3.50	Šventoji Lietuva Jurgis Savickis 3.00
Konradas Valerodas Adomas Mickevičius 1.50	Šventoji Inga A. Škėma 2.50
Keliai ir kryžkelės Putinas 2.50	Sapnų pėdomis V. Kazokas 1.00
Kaimiečiai V. S. Reymont I-II-III-IV I ir II dalis po 3.00 III ir IV dalis po 3.50	Tarp žalsvų palapinių P. Kosiūnas 3.00
Kudirkos raštai 5.00	Tėvų pasakos A. Gledrius 1.00
Kregždutė A. Rinkūnas 1.50	Tollmieji kvadratai J. Grišmanauskas 2.00
Kėlas į pasisekimą Grabau - Grabauskas 2.00	Tautosakos Lobynas J. Balys 3.00
Lietuvių Kalbos Istorija Dr. P. Jonikas 3.00	Tomas Nipernadis August Gailit 2.50
Lyrika K. Binkis 2.00	Tryliką nelaimių R. Spalis 1.25
Loreta Stasius Būdas 1.80	Tarp pelių ir vyrų John Steinback 1.25
Lietuva A. Bendorius 2.75	Tėvelių pasakos A. Gledrius 0.30
Laiškai žmonėms G. Papini 2.00	Ugnies parduojas Balys Rukša 1.00
Lietuvių Literatūra Pranas Naujokaitis 2.00	Vilnius tarp audrų J. Cicėnas 5.00
Lietuvių Tautos Kėlas M. Biržiška 3.00	Vėlykų pasakos N. Butkėnė 1.00
Lietuvių kalbos vadovas Red. prof. Skardžius 4.50	Vidurnakčio vargonai Česlovas Grincevičius 1.50
Lietuviškos pasakos J. Balys 2.50	Vincas Krėvė Mickevičius 2.00
Lietuvių poezijos antologija J. Aistis ir A. Vaičiūnaitis 6.00	Vaiškų knygelė M. Valančius 1.80
Lėkučio atsiminimai (jaunimui) A. Gledrius 1.50	Vieneri metai ir viena savaitė B. Gaidžiūnas 1.50
Lietuvių archyvas Bolševizmo metal 3.00	Varpų skamba Stasius Būdas 2.50
Lietuvos Valstybės Konstitucijos 0.70	Vikt. Šimalis 0.75
Lietuva tironų Pančiuose B. T. Dirmekis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyris) 1.50	Taupioji Virėja 2.00
Mėzasis Lietuviškai Angliškas. Žodynas Vilius Pėteraitis 2.00	Užuovėja M. Katiliškis 3.50
Metigės B. Pakelevičiūtė 1.00	Žmonijos likimas V. Bagdonavičius 3.50
Mėnuo vad. medaus N. Mazalaitė 2.50	Žemaičių žemė A. Vilainis 1.50
Meškiukas Rudnosiukas Vyta. Nemunėlis 2.00	Žemaičių krikštai P. Abelkis 3.50
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVĄ, 1272 East 71 St.	Žvalgėdėtos naktys Augustaitis-Vaičiūnėnė 1.00
	Žmonės ant vieškelio Liud. Dovydenas 1.00

Žmogus, menas ir nauda

Aplink Literatūros Lankus ratan susilenkę mūsų jaunesni rašytojai atrodo bus sukėlę užmo. Lankų, deja, nesu matęs, apie jų riestumą ir spalvą sprendžiu iš atgarsių, citatų ir Bronio Railos straipsnių Dirvoje. Noriu tikėt, kad jis neperdažo. Manau taip pat, kad lankininkai savo organo vardu ne tiek aliuduoja į tuščio ar spausdinto popierio lankus, kiek į arklių pakinką. Kitaip jie nebūt pilnakraujai plačių laukų timpikai, o tik paustuvės ir popierio išbliskę ir pokštūs šešėliai.

Jei spręsti iš lankininkų kello kryptį nustatančių šūkių, jie bus įsikinę kovos jungą atgausti grožinio žodžio laisvei, išvilkti jį iš kiauro tuščiažodžiavimo dumblių. O velkant jungą tokiu uždaviniu, pravartu žinoma gerai lenkti ir paspalvinti vinkšnos lankai. Kad geriau vežtus ir kitiems būtų matyt iš tolo.

Bronio Railos atpasakojimu, Lankai pasidžia tarnauti tik literatūrai, nes anot jų reikia: "grąžinti beveik totaliai prarastą literatūrą, kaip estetinės kūrybos, nepriklausomybę". Nei iš to skambaus įrašo jungo lankan, nei iš Railos ar ir kitų reagavimų visiško aiškumo žmogus visdėlo negauni. Nežiūrint kad čia užsiminta problemos, bendrai meno problemos, kertinio ir kampuoto akmens.

Ar nebus tik lankininkų įsijungta traukti kovai prieš vėjo malūnus? Išskyrus komunistinės diktatūros pavergtus kraštus, o taip pat Franco ir Perono vienan ragan riečiamus žmogaus veiklos plotus, niekur niekas nei literatūros, nei kitokio meno laisvei rimtai negresia. Pasitaiso pavieniu politiniu, religiniu ir gryo pinigų verslininku, kurie meną norėtų monopolizuoti, savo savitam reikalui įkinkyti. Bet juk pasitaiko laisvės kraštuose vagių, vieškelio ir gatvės plėšikų. Bet ar galima, pastebėjus tas negeroves, tuojau imti ir šaukti, kad tuose kraštuose nėra daugiau laisvės? Niekas rimtai negresė meno laisvei ir Lietuvoje, nei krikščionių demokratų, nei tautininkų režimo metais. Šiaip atžagareivis Adomas Jakštas mokėdavo nuosirdžiai pasigerėti tikrais talento švysterejėjimais, nors juose kataliko požiūriu ir daug kas jam turėjo nepatikti. Tuo atžvilgiu ne toks jau siaurasermėgis buvo ir Izidorius Tamošaitis, tautininkų ideologijos filosofinis apaštalas.

Gal išvievioj kas graso laisvo žodžio ir laisvo meno kūrėjusvykdytojus surankioti maišan ir pakišti po ledą? Užsimojimų ir pastangų gal ir yra. Bet kai žmogus pasiskaitai tarp agnostiko ir visokių laisvių mėgėjo Jurgio Savirko laisvų, — man rašytų, — kiek nesigailėjo vargo prelatas Mykolas Krupavičius, kad jam padėjus, net suradus dorą leidėją, pradėti vis daugiau įsitikinti, kad su geru, tikru menu mūsų dirvonoose nėra jau taip bloga. Juk ir Literatūros Lankai gali išeiti, ir Raila, šiaip bardamas lankininkus, pas kurį kokią geresnę grūdą aptikęs patenkintai paglosto per galvą. Ir Draugas padaro reklamą, ko daugiau reikia?

O gal lietuviški Literatūros Lankai eina karan prieš Eluardą, Brennburgą ir Picassą dvasinę tėvynę, yra pasišokę išlaisvinti šeriuotų rankų smaugiamus Rytus? Jei taip, tegul Lankams padeda Dievas. Jei taip, jie būtų mūsų visų tartininkai. O jei lig šiol buvo pagrindo manyti ir priešingai, tai galbūt bus klaida?

Pravartu paklausti: Kas yra menas iš viso? — Holandų filosofas van Huizinga mano, kad menas yra kilęs iš žmogaus noro, gavalingo reika-

IGNAS J. SEINIUS

lo pažaisti. Ir kad jis esmėje, visuose savo pasireiškimuose yra ne kas kita kaip žaismas. Žaismas akies, ausies, jausmu, dvasios ir proto pasigerėjimui. Utilitaristai savu laiku skaitė tikrai menišką tik tai, kas buvo žmogaus auklėjimui ir tobulinimui naudinga. Marksistinėms reikalavo iš meno, kad jis būtų tampriai įsikinęs socialinės klasių kovon, ar bent sudarytų tikrą, iliustruotą laiko dokumentaciją. Rusų bolševizmas deda menui, ypatingai žodžio, platesnius uždavinius. Jis turi atsiskirti nuo bet kokio objektingumo, — vienos geriausių literatūrinio meno patikimumo priemonių, — o vaizduoti ir kurti tik kas partijai ir diktatūrai naudinga taktiniais sumetimais. Užsieniuose, kaip prieš trejetą metų Skandinavijos rašytojai komunistai savo organe Clarte prisipažino, literatūrinis menas turi siekti diskredituoti esamą kapitalistinę santvarką ir masikuotais įnašais pagreitinti jos visuomenės socialinį ir moralinį puovimą. Priemonės: pornografija, biologinių aistrų įkaitinimas, etinių ir teisinių dėsnių nuvertinimas, individo požeminimas ir išjuokimas, bendras defetizmas, apatijos ugdymas.

Daug yra pažiūrų ir menų ir daug iš įvairių pusių stotama jam reikalavimų. Bendra jų visai didžiuliai, kad jos vienuosiskos, nori ar laukia tik vieno dailto, vieno rezultato. Gi pats menas savo natūrale esme yra labai sudėtingas ir daugiapusis. Ir ne koks baigtas daiktas, o būdamas gyvas pajėgus kėrotis, keistis, augti, — na, pagaliau ir džiūti.

Gal kada gimęs tik iš žmogaus noro laisvalaikio pažaisti ar pasidžiaugti, menas išaugo į šių dienų didelę, plačią ir sudėtingą meno šeimą. Medžiooto ar žvejų noras namon sugrįžus pasigirti, truputi pameluoti, davė pradžią margaspalvėms pasakoms, didingoms ir šurpų keliančioms legendoms. Kiti elementai, tėvai ir vaikai, ne visados lengvas kelias jaunųjų vienu į kitus vėliau privedė prie dramos ir ilgų romanų. Iš jaunatviško džiaugsmo ištrishkęs mergaitės kelių žingsnių šokis išsivystė į sudėtingą apeiginį Indijos šokį ir Europos baletą. Vienišo piemenuko dudelė laikams slenkant ištobulėjo į Jeriko trimitus, bažnyčios vargonus ir šimtų sudėtingų instrumentų simfoninius orkestrus. Tuomi duodama muzikos menui nenumatytą galimybę. Impulsas pavasario sužydusiais augalais pagražinti gyvenamos lindinės angą vertė žmogų keisti ir pačią lindinę, privedė prie harmoningai puošnių Egipto ir Graikijos pastatų, ir įvairiais vėjais nukeliavo iki New Yorko ir Chicago's babiloniškų dangoraižių.

Savo žavingu spalvų ir formų žaismu, augalų gėlėse, lapuose, paukščiųose, žvėryse galėjo pati gamta pastumėti žmogų dabinti vartosenos daiktus ir įnagius, rūbus, savo kalbą, elgseną, pačią gyvenamąją aplinką. Gal iš pagrindinio širdies ir akies džiaugsmo nesudėtingas meninis veiksmas, ritmu, ir harmonija užsikrėtęs, augdamas ir turtėdamas apėmė ir širdies galėsi, rimtą sielos ilgęsi, — perėjo į religijus pergyvenimus, įprasmino apeigas.

Taip, išsiskristalizavę, į gryno krikščioninio grožio ir harmonijos formas išsilięję meno kūriniai pergyvena individą, net pačias juos sukurusias tautas. Lyg būtų pasidarę daiktais sau, igaivę amžinybės pastovumą. Bet kaip jokie meno kūriniai nega-

lėjo atsirasti be žmogaus, vargiai — jei kas ir išliko — turės kokios vertės ir žmogui kada išnykus nuo žemės paviršiaus. Nepriklausomas menas, kaip daiktas sau, daros be žmogaus menkas, bejėgis daiktas.

Žinoma, žmogus negali, neturi atsakyti siekęs kuo didžiausio tobulumo. Ir pilno, turtingo grožio savo šventadieniškuose veiksmuose, meninėje kūryboje ar pergyvenimuose. Ir ne tik šventadienišais. Juk žmogus gyvena tikru, giliu, turtingu gyvenimu ne tik kai jis arija, kala vyną, suveda su kuo sąskaitas, valgo ar daro ką kitą naudingą. Žmogus vertas ir kitokių, nuo pilkos dienos ir jos reikalų atitraukiančių pergyvenimų. Kartais lyg sparnus pajutęs pakilti tarp debesų, visa galva pasinerti į nebūtus nuotykius ar į nežinomas perspektyvas atskleidžiančias versmes. Reikia dažniau leisti žmogui atsikvėpti, šventadieniškai atsipalaiduoti, pažaisti, pasidžiaugti, nauja įtampa pagyventi, daryti kas patinka, dominis tuo kas pagaua žingeidumą, veria ausį, akį ar gilesnius jausmus. O jei žmogus pats nėra tobulas, reikalingas vienokio ar kitokio remonto, jo nepataisys nuolatiniais pamokslais. Iš bažnyčios sakyklos, laikraščio sakyklos, radio sakyklos, grožinės ar publicistinės knygos puslapių sakyklos. Įkyriais, nuolatiniais, kad ir iškalbingais pamokslais, pamokinimais ir pirštu rodomais kiekvienam žingsnyje tik greičiau nustumsi žmogų kalėjiman ar pragarą. Nepastokim žmogui laisvo oro, erdvės ir saulės. Liaukimės galvoje, kad saulė sveika tik todėl, kad jo augdami augalai gamina vitaminus. Reikalingus gyvulių pašarui ir žmogaus gyvybės motorui.

Iš kitos pusės geras, tikras menas nenukenčia, jei jam pasitaiko drauge būti ir utilitariu, vienaip ar kitaip naudingą, žmogaus praktiškam gyvenime priitaikomą. Ar nukentčia kuo arve kitektoniniai laivai namas, jei jis drauge pasirodo tinkamas žmonėms gyventi ir jų apgyvenamas? Ar nukentčia kuo švento Petro ir Pauliaus bazilikos Romoje augstas ir kilnus menas, didiele dalimi Michelangelo Buonaroti kūrinys, tik todėl, kad jis specialiai pastatytas tikybiniam reikalui? O Rafaelio šventųjų paveikslai? Kuo jie menkesni už Sezano profaninius ar Picasso komunistinius? Ar Balio Sruogos Milžino Paunksmė, Kazimieras Sapieha, Maironis Jaunoji Lietuva ir Vinco Krėvės Dainavos šalies padavimai ne grynai, nuostabi literatūra tik todėl, kad iš jos be skaidraus grožio gyvai ir mieliai ryškii mūsų Lietuva?

Pritaikomas, praktiškas menas buvo žinomas jau asyriečiams, egiptiečiams, graikams, Amerikos indėnams ir dar senesnioms kultūroms. Graikų ir kiniečių valgomiesiems reikalams ar maistui laikyti pritaikyti indai sukelia mūmyste ir šiandien ne mažesnio pasigerėjimo nei šių dienų keramikų neretai labai vykę, bet sunkiai kam pritaikomi padarai. Abstraktūs apsnai ar verpėtan įsisukušių geometrinių formų dužimas.

Blogiau su tais menininkais, poetais ir rašytojais, kurie žinodami savo krašto, savos Lietuvos nepakeliamą, kruviną padėtį, nugara nusisuka, demonstratyviai skelbia savo neutralumą. Ar jieško nepriklausomybės nuo Lietuvos? Taip, gal ne kiekvienam lengva ryškiais, nedylančiais bruožais pavaizduoti šių dienų šeriuotą Džingis Kaną ir jo siautėjimą, gal daug kam lengviau dauinoti "Apie laimę, kad be reikalo gimiau" ar "Aš nevedu tautos", gerai, dai-

Kiti apie mus

Prancūzų Komitetas už Laisvąją Europą pareiškė savo nuomonę apie Sovietų ofenzivą sušartinti su Vakarais 1922-1953 m. laikotarpyje. Paryžiuje leidžiamas prancūzų žurnalas "Monde nouveau paru" Nr. 71/53 atspausdino pamėnesiui leidžiamą minimojo komiteto kroniką. Jos gale padėtas parašas "Le Comite Francais pour l'Europe Libre". Minimajame straipsnyje sužymėti faktai ir iškeltos mintys bei padarytos išvados tokio pobūdžio, jog labai praverčia mūsų bylai. Kronika kaip medžiaga numatoma pasinaudoti radio transliacijoms į Lietuvą, įvairiems memorandumams ir notoms. Medžiagą yra paruošęs žmogus, kuris gerai pažįsta Sovietų politiką ir yra palankiai nusiteikęs Sovietų pavergtiems kraštams.

Bonnoje leidžiamas "Zentral-Anzeiger" 53. 9. 5 įsidėjo savo bendradarbio pranešimą iš Berlyno, kad "estai, latviai ir lietuviai įspėja Vakarus". Jame cituojamas VLIKO ir kt. Pabaltijo valstybių laisvinimo komiteto memorandumas, įteiktas laisvono, džiaukis, žaisk, niekas nekludo. Ir iš tų, kurie jį gina. Gal kada ir suklupdami, nesklaidžiai, o gal kada ir ne visai nuosirdžiai, iš sunkokai gulantių pareigos. Bet juk ir tavo neutrality daina ne visados vykusi. Kartais išeina ji kaip kisielių, o kartais kaip košelena. Tokios nelaimės ištinka bet ką, kas ramiai vietoje neturi ar nuolatos prie alaus kaušo nesnaudžia.

Didžiausi nesusipratimai tarp mūsų, kaip ir kitų, atsiranda iš to, kad mes į daiktus ir problemas žiūrim viena akimi, iš vienos pusės. Patogumo dėlei vengiam apie daiktą apėiti ratu, apžiūrėti iš visų pusių, įvairių aspektų. Suprastinimo, lengvesnio supratimo dėlei riečiam sudėtingas problemas vienan ragan. Tuo metu, kai pats žmogus yra nepaprastai sudėtingas, įvairus ir gyvas daiktas. Mokykla, visa mūsų šių dienų civilizacija yra jį padariusi, ir nuolat stengiasi padaryti, galvojimo požiūriu vienašaliu, vienapusių, vienaakiu, vienakioju. Kas, kas — gyvi, nesukalkėję rašytojai, poėtai ir akyli mokslininkai turi prieš tai spirti. Ne, ir jie neretai riečiasi vienan ragan, įsimeklia vieniokius pakinktus, įsimeklia viena, laisvai užsikrautą jungą. Kad ir kažin kokiais metodais lankstytumė literatūros ir bendrą istoriją, niekas neturėtų pamiršti, kad ne tiek vieni kolektyvai, junginiai, kiek pavieniai pajėgūs individai vienokiais ir kitokiais keliais stumė žmonių priekin.

Amerikiečių karių Europoje organas "Stars and Stripes" įsidėjo amerikiečių žinių agentūros INS pranešimą apie Kersteną no'kelionę po Europą ir jo rezolucijos reikšmę padėti pavergtiesiems Pabaltijo kraštams. Grįžti atgal į JAV Kerstenas numato apie spalio vidurį. Sveicarių "Baseler Nachrichten" ta proga pažymi, kad dabar bus visiškai išblaškyta Sovietų skleidžiama pasaka, esą, Pabaltijo tautos "pačios savo noru įsijungusios į TSRS". Šiai pasakai išblaškyti daug reikalingos medžiagos su-

Vokiečių "Deutsches Volksblatt" 1953. 8. 29 įsidėjo ilgą pranešimą, pavadintą "Molotovas užkulisuose". Jame duota esminė buv. užs. reik. ministerio prof. V. Krėvės-Mickevičiaus atsiminimų santrauka. Panašią santrauką yra paskelbė ir kiti vokiečių laikraščiai, pasinaudoję vokiečių telegramų agentūros DPA pateiktą medžiaga. Visą medžiagą, pavaizduojančią faktišką Lietuvos okupaciją ir Sovietų planus, paskelbtus paties Molotovo lūpmis, DPA yra gavusi iš VT Informacinės tarnybos. Ją DPA išsiuntinėjo vokiečių ir užsienio spaudai savo žinių tarnyboje.

"Hamburger Anzeiger", "Schaumburg-Lippische Landeszeitung" ir kt. vokiečių laikraščiai įsidėjo platų pranešimą apie "Pabaltijo tragediją". Juose kreipiamas didelis dėmesys į Kersteną rezoluciją Pabaltijo okupavimui ištirti ir pažymima, kad tas JAV įstatymų leidėjo žodis turi nepaprastą reikšmę. Jis dar kartą patvirtina, kad JAV ne tik nepažįsta smurtu įvykdytos trijų Pabaltijo valstybių aneksijos, bet ir visu savo svoriu viešajai pasaulio opinijai primena Pabaltijo valstybių tragediją. Toji tragedija prasidėjo su platus masto Stalino apgaulės manevru. Nors su Pabaltijo kraštais buvo sudarytos ne puolimo sutartys ir garantuotos jų nepriklausomybės, tačiau netrukus po to šie kraštai buvo okupuoti raud. armijos ir jėga įjungti į Sov. Sąjungą. Buv. Sov. Sąjungos užsien. reik. min. Višinskis, kuris dabar atstovauja Sovietams Jungt. Tautose, pats tada pravedė Pabaltijo įjungimą, gyventojų pasipriešinimui palažyti vartodamas įprastinius bolševikų metodus.

Amerikiečių karių Europoje organas "Stars and Stripes" įsidėjo amerikiečių žinių agentūros INS pranešimą apie Kersteną no'kelionę po Europą ir jo rezolucijos reikšmę padėti pavergtiesiems Pabaltijo kraštams. Grįžti atgal į JAV Kerstenas numato apie spalio vidurį. Sveicarių "Baseler Nachrichten" ta proga pažymi, kad dabar bus visiškai išblaškyta Sovietų skleidžiama pasaka, esą, Pabaltijo tautos "pačios savo noru įsijungusios į TSRS". Šiai pasakai išblaškyti daug reikalingos medžiagos su-

J. Bačiūno vasarvietė, TABOR FARM, dažnai aplanko reti svečiai. Štai trijų kraštų atstovai, iš kairės (sėdi): gen. maj. H. A. Young iš Otava, Canados, ir Dr. R. C. Carrell iš Aruba, Olandijos Vakarų Indijos. Stovi: Len O'Connor, NBC žinių pranešėjas iš Chicago, ir J. J. Bačiūnas.

rinko lietuvių, latvių ir estų veiksniai ir organizacijos tremtyje. Ši komisija ištirs taip pat daugelį "Katynų", kuriuos Sovietai įvykdė Pabaltijo valstybėse. Sveicarių "Neuer Zuercher Zeitung" didesnį dėmesį atkreipia į masines žudynes Pabaltij. Vokiečių "Siegener Zeitung" išsamiai aprašo visų trijų Pabaltijo valstybių ilgą kančios kelią, plačiau nušviesdamas, kaip Sovietai šiuo metu stengiasi Pabaltijį sumilitarinti. Baden Badene leidžiamas "Badisches Tageblatt" skelbia žinią, pasirodžiusią švedų laikraščiuose ir pasiekusią Vakarus kitais keliais, kad Vakarų pažadėtoji pavergtiesiems Rytų kraštams parama, nesulaukus jos konkrečiai, pradėjusi kelti nevilgtį, nes Sovietų teroras ne kiek mažėja. Didelės Sovietų karių įgulos, laikomos Pabaltij, taip pat nepasidėda prie gyventojų nuotaukų pakėlimo. Todėl laikraštis pažymi, kad, jo žiniomis, atviras pasipriešinimas nors ir nėra Pabaltijy visiškai išnykęs, tačiau pastaruoju laiku pasireiškia tik-

tai vienoje Lietuvoje. Užtat gana dažnai paskleidžiama antisovietinių proklamacijų.

Bonnoje leidžiamas "General-Anzeiger", aprašydamas pabaltiečių studentų suvažiavimą Annaberge, pažymi, kad jo svarbiausias tikslas buvo rūpintis, kaip prisidėti prie savo tėvynių Pabaltijo kraštuose išlaisvinimo. "Darmstaedter Tageblatt" plačiai aprašo laisvojo pasaulio lietuvių pastangas išlaikyti Vasario 16 gimnaziją ir remti patį gimnazijos darbą. Dienraštis džiaugiasi, kad šioje gimnazijoje įvestas "naujas mokslo dalykas — tai laisvė".

DETROITO STUDENTAMS

Liet. Stud. S-gos Detroito skyriaus susirinkimas įvyks šio mėn. 27 d. 12 val. Hispanos Unidos (buv. Lietuvių salėje). Dienotvarkę naujos valdybos rinkimai.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO PLOKŠTELIŲ ALBUMAS

Seniai lauktos Čiurlionio ansamblio plokštelės šiuo metu jau yra gaminamos ir greitai laiku pasirodys. Ansamblis į plokšteles (records) įdainavo 16 būdingiausių savo repertuaro dainų, išpildomų mišraus choro, mišraus choro su kanklių orkestru ir solistais, moterų choro su kanklių orkestru ir soliste J. Kristolaityte, vyrų choro ir mišraus dueto. Plokšteles gamina "RCA Victor" firma. Albumo kaina yra \$10.00, bet visiems užsisakiusiems iš anksto iki spalio mėn. 15 d. daroma nuolaida — su persiuntimo išlaidomis albumas, kuri puošia dail. V. Raulinaičio viršelį, ansamblio ir dirigento A. Mikulskio nuotraukos, siunčiamas tik už \$9.00.

Norintieji pasinaudoti šia nuolaida prašomi užpildyti pridedamą atkarpą ir pasiųsti šiuo adresu:

Čiurlionio Ansamblis
c/o Mr. J. Nasvytis
771 E. 91 St.
Cleveland 8, Ohio, U.S.A.

Prašome čekių ar pašto perlaidas vardinti: ČIURLIONIS ENSEMBLE. Šiomis sąlygomis albumas siunčiamas tik JAV ir Kanadoje.

Visas įmones ir organizacijas ar pavienius asmenis, kurie būtų suinteresuoti ansamblio plokštelių platinimu visuose kraštuose, dėl informacijų prašome kreiptis tuo pačiu adresu.

Prašau man atsiųsti Čiurlionio ansamblio plokštelių albumą(us)
Vardas ir pavardė
Tikslus adresas:
Priedu \$..... [pašto perlaida (money order), čekiu]
Parašas

ČIURLIONIO PIANO KŪRINIŲ PLOKŠTELĖ

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės rūpėsčiu išleidžiama M. K. Čiurlionio žymesniųjų piano kūrinių plokštelė (records). Plokštelėje yra žinomo mūsų pianisto Andriaus Kuprevičiaus įskambinti šie M. K. Čiurlionio kūriniai: Muzikos bruožai, Trys prelūdai, Noktiurnas ir liaudies dainos "Bėkit bareliai" variacijos. Minėta plokštelė pasirodys rinkoje rugsėjo mėn. pabaigoje. Ją gamina žinoma R C A "Victor" firma. Plokštelės (long playing 33 1/2 RPM) kaina su pašto išlaidomis S. Amerikoje ir Kanadoje — 5 dol.

Plokštelė įdėta į atitinkamą voką papuoštą iš vienos pusės paties M. K. Čiurlionio grafika, iš kitos — pianisto A. Kuprevičiaus nuotrauka. Taip pat voke yra ir trumpos abiejų menininkų biografijos. Dalis plokštelių ir vokų turi tekstą lietuvių kalba, kita dalis — anglų.

Išleisdama šią plokštelę ALB Clevelando apylinkė nori prisidėti prie lietuviškos kultūros ugdymo ir jos garsinimo, nes M. K. Čiurlionio kūryboje atsispindi lietuvių tautos dvasia išaugusi ir giliai susijusi su mūsų gimtuoju kraštu. Todėl įmonės, organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi padėti šią plokštelę platinti arba bent ją įsigyti.

Visos informacijos platintojams suteikiamos šiuo adresu: Mr. J. Nasvytis, 771 East 91 St., Cleveland 8, Ohio.

Norintieji įsigyti šią plokštelę siunčia šią atkarpą:

Prašau atsiųsti M. K. Čiurlionio piano kūrinių plokštelę.
Vardas ir Pavardė
Tikslus adresas:
Egz. skaičius: Lietuvių k.
anglų k.
Priedu \$..... (čekiu, pašto perlaida)
Parašas

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 10

Redaguoja: K. Ostrauskas, R. Mieželis ir Vyt. Kavolis. • Red. adresas: Mr. Vyt. Kavolis, 106 Wm. James Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 10

Pagaliau

Ilgai teko aimanuoti, kad mūsų visuomenė pamiršta prie visokių mokslų bedžiūstantį savo jaunimą. Ir į spaudą jei kas apie studentus parašo, tai, žiūrėk, arba pats studijos, arba sūnų kokių mokslus jau beledžiū. Studentams paremti komitetuose daugybė pavardžių, bet maža veikėjų. Ankščiau negirdomis pradedavo ir suvažiavimai. Visa toji plati problematikos skalė, su kuria susiduria (ir kurioje ne retai paslysta) lietuviškos subtencijos dar neprigėręs jaunuolis amerikietiškoje mokykloje ir pasaulyje, mūsų visuomenei buvo svetima ir neįdomi.

„Tai, pagaliau, pakito.“ Chicagoje įvykęs zonis suvažiavimas sukėlė gyvą visuomenę. Per tris savaites spaudoje pasirodė septyniolika ilgėsių ar trumpesnių straipsnių, vedamųjų, atvirų laišku... Tuo susidomėjimu reiktų nuosirdžiai džiaugtis, jeigu... skaitytume tik antraštes ir nežinotume, kuo čia taip domėtasi. Domėtasi gi vienu, ir pačiu menkiausiu, bet, matyti, kai kuriems visuomenininkams įdomiausias aspektas. Stai ga susidomėta studentijos darbas tik todėl, kad jų savo suvažiavime netikėtai nutarta sveikinti Vliką, Diplomatinės Sėfą ir Liet. Rezistencinę Santarvę. Linkint jiems daugiau vieningumo... Susidomėta dar ir tuo, kad, vienos ideologinės organizacijos vadui pasiūlius sveikinti visas politines partijas, buvo aštriai jos visos ir pakritikuotos.

Suvažiavimo darbus valia visaip komentuoti. Bet iš visų suvažiavimo darbų — iš visų per apvalius metus studentiškos organizacijos suvažiavimų formuotų pasiryžimų, svajonių, projektų — iš visų įvairiaspalvių studentiškos dvasios pasireiškimų išplėsti šį smulkų sveikinimų epizodą ir jį paversti kaltinamuoju aktu visai šiai iki šiol ramiausiai ignoruotai veiklai — reikalauja tokių bizariškų, ilgametėje partinėje veikloje praktikusių, smegenų, jog apie tai nei nekalbėsime.

Studentiškoji vienybė

VYT. KAVOLIS

Be kitų, ir kitiems mūsų visuomenės sluoksniams galiojančių tikslų, studentiškoji vienybė reikalinga dar ir tam, kad išvengtume būtų sukurtas pajėgus lietuviškojo jaunimo branduolys, iš kurio trykštų šviesa ir gyvybė į atskiras izoliuotas jo dalis.

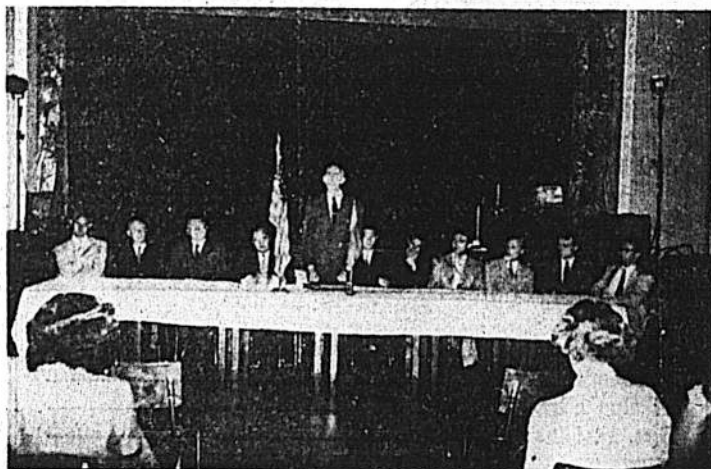
Studentija savo nuotakomis pakankamai skirtinga, ir darosi vis skirtingesnė nuo tų, kurios viešpatuoja labiau susigulėjusiose mūsų visuomenės sluoksniuose. Nenorėdama ir negalėdama nuo jų atitrūkti, jina yra sukūrusi solidarų vienetą, per kurį, kaip kolektyvas, jina i mūsų visuomenę įeina ir joje reikiiasi. Tasai solidarūs kolektyvas, sudaręs studentiškos veiklos visumą, yra tarpininkas tarp paskiro jauno asmens ir visuomenės, kuri jo esmškai nesupranta (ne vien ta prasme, kuria kiekviena vyresnė karta tradiciškai „nesupranta“ jaunesnės) ir nežino, ką su juo daryti. Sau panašius draugijoje natūraliai įsiekome atspirties, tačiau ne vien tam, kad atsiremtume, o kad galėtume, ja pasispyrę, siekti toliau.

Studentiškoji vienybė toji nuotaka, kuri turi užpildyti ir verslalių, jokia prasme neideo-

savo šiluma įkaitinti visą studentiškos veiklos visumą, kur ir kokia forma jinai besireikštų, kad toji veikla galėtų patraukti ir visam amžiui surišti po visą Ameriką išsiskyrusius jauno lietuviškumo gijas. Jina turi būti žymė, kuri iš aplinkos išskirti jaunąją kartą. Studentiškos vienybės tam šaukiamės, kad sukaupume visas jėgas ir sukleptiopintume mūsų visų pastangų galią formuoti save ir savo likimą.

Chicago suvažiavime buvo mesta mintis, kad vienybės būsią atsielkta, kai studentiškoje veikloje iš viso būsią atsisakyta momentų, kurie kai kuriuos nuo kai kurių kitų skiria — tai yra, kai bus pasitenkinama tokiais blankiais ir bespalviais dalykais, kurie įveikia negali sukelti susidomėjimo ir tuo pačiu, skirtingų nuomonių. Nes dalykas, kuris išaukia bent kelių asmenų susidomėjimą, sukelia ir bent kelias skirtingas nuomones. Žmogus nėra guminis stampas, ir to, aišku, iš studento laukti būtų kaip ir nepadoru.

Tačiau kas yra dalyvavęs susirinkimuose, kuriuose pasitenkinta tokių visiškai nekontroliuotais, kuri turi užpildyti ir verslalių, jokia prasme neideo-

Lietuvių Studentų Sąjungos zonis suvažiavimo Chicagoje iškilmingo posėdžio prezidentas. Iš kairės: C. Luth, K. Kazakaitis, L. Šimutis, P. Daužvardis, prof. S. Kolupaila, V. Žvirzdys, J. Valaitis, E. Vilkas, prof. I. Šlapelis, V. Bildušas ir V. Kavolis.

APIE POPIERĖLES, LIETUVIŠKUMĄ IR SVEIKINIMUS

J. ŠMULKSTYS

Pereito mėnesio viduryje Chicagoje įvyko zonis Amerikos lietuvių studentų suvažiavimas, jau trečiasis Chicagoje. Malonu pastebėti, kad paskutinis buvo kur kas sėkmingesnis už abu pirmuosius. Jis buvo gausnis, turtingesnis ir spalvingesnis už savo pirmtakus. Ir, kas svarbiausia, jis buvo ir studentiškesnis. Šį kartą suvažiavimo rengėjams, LSS JAV centro valdybai, pasisekė sudaryti tokią programą, kurioje studentiški reikalai užėmė svarbiausią vietą. Išstas dvi dienas patys studentai skaitė paskaitas, darė pranešimus, diskutavo, ginčijosi. Kiekvienas turėjo laiko pasisa-

logiškų klausimų nagrinėjimu — gerai žinos, koksai netikras ir, kas svarbiau, bjauriai nuobodus yra studentiškosios vienybės pagrindimas indiferentizmas ir vien organizacinių reikalų svarstymu. Vienybė, kaip vidinis įsitikinimas, tik tada tikra ir gaivalinga, kai jina pagrįsta tarpusaviu pažinimu ir tikėjimu, jog šie gerai žinomi skirtumai nėra kliūtis darniam sugyvenimui, o tik pagarbos ir pasitikėjimo verti niuansai bendroje lietuviškoje programoje. Vienybė yra visai netikra, kai jina grindžiama užčiauptomis burnomis, baime sužinoti, ką „kiti“ mano (bet kaip galima gerbti, ko geria nepažįsti!), ar nepasitikėjimu to vienybės atsparumu ideologinių susikirtimų akivaizdoje.

Vienybė, kurią reikia saugoti nuo ją „sudarantių“ asmenų pažiūrų — kurią reikia slėpti ir laikyti pavoju po petelne, kad tikrovė jos nenunokotų — visai nėra verta nei vienybės vardo, nei jai mūsų išjaukimo.

Studentiškoji vienybė tokie pavojai negresia. Ideologinės diskusijos suvažiavimuose ir skyriuose, ar ir kitur, jos nesugriovė ir nesugriau; esama tiek subrendusių (kol išimčių iš pašalies neįsiskaičiama), jog įsitikinimų slėpti arba juos tik saiviskų tarpe iš po skverno kaisioti nėra reikalo. Įsitikinimų baimė, tai yra: tarpusavė baimė nėra nusiteikimas, kuriuo studentams reiktų vadovautis.

Jeigu norime, kad studentiškoji vienybė būtų juo gilesnė, ir juo geriau patarnautų visuomeniškų asmenybių ugdymui — turime įprasti viešai pradulinti savo pažiūras, išmokyti jas ir kitaip manančių akivaizdoje ginti, ir kitas respektuoti. Privalome ne tik suvokti vieni kitų dvasinį pasaulį, bet žengti dar vieną žingsnį: ir suprasti, kad visa tai negriauna mūsų vienybės ten, kur ji reikalinga, o priešingai, padaro ją spalvingesne ir reikšmingesne.

Studentiškoji vienybė yra darnumas kompozicijos, susidedančios iš įvairiaspalvių akmenėlių: charakterių, pažiūrų, asmenybių... Nei viena studentiškoje veikloje neturėtų būti slepiama ar ignoruojama. Tai tiktai skurdintų pačią veiklą, ir mūsų tariamąją vienybę paverstų bekrauje popierine schema.

Studentiškoji veikla, kad būtų gyvybinga, turi būti plati, kaip patsai gyvenimas. Gi vienybė yra visa vyraujantis įsitikinimas, įreminas ir įpraminas mūsų diferenciacijas, į vieną kamieną suvedantis visus mūsų išsiskojimus.

kyti kiekvieno suvažiavime lietu klausimu. O jų buvo iškelta šimtai. Jau vien faktas, kad virš dvidešimt asmenų darė pranešimus rėdo, jog dauguma dalyvių atsakė pasyvaus kėdės šildymo (o tai buvo charakteringa čia buvusiems pirmiesiems dviem suvažiavimams) ir aktyviai dalyvavo suvažiavimo eigoje.

Suvažiavime vienas studentų ateitininkų veikėjas pareiškė savo nepasitenkinimą, kad per paskutinius LSS JAV centrinių organų rinkimus laikuriems Sąjungos nariams buvo siuntinėjami lapeliai, skatiną studentus balsuoti už vieną kandidatą, o ne už visą kandidatų sąrašą. „Tos popierėlės (lapeliai su informacija apie kandidatų sąrašą) įveidžia lietuvių studento inteligentiškumą“, dingai pasakė minėtas veikėjas. „Juo labiau, kad vokai su popierėlėmis buvo be siuntėjo adreso“, dar dingia užbaigė pasipiktinęs kolega.

Idomu, ar demokratinėje santvarkoje (už kurią be abejo pasisakys ir prieš popierėles nusistatę kolegos) priešrinkimais skatinimas balsuoti už kandidatą yra moralinis nusikaltimas prieš lietuvių studento inteligentiškumą, etiką, valstybingumą tradicijas?...

O kaip su inteligentiškumo pažeidimu? Per rinkimus į Sąjungos centrinius organus kandidatavo apie trisdešimt kandidatų... Maždaug pusė Sąjungos narių gyvena paskirai arba mažose grupėse išsibarstę po plačiąją Ameriką. Daugumos kandidatų jie niekada nėra matę arba apie juos mažai ką girdėję. Suteikimas jiems žinių, kad nors kandidatas buvo gimes prieš dvidešimt metų, ir kad jis, jei išrinktas, bandys Sąjungoje ką nors gero padaryti, negali labai skaudžiai atsiliepti į tų kolegų inteligentiškumą, nes neturėdami žinių apie kandidatų, jie iš viso negalės inteligentiškai balsuoti. Atrodytų, kad balsuotojų inteligentiškumą ir tradicijos nukentėtų, jei popierėlės būtų pateiktos netiksliai žinios apie kandidatų, bet tai suvažiavime niekas nesisukdė — taigi ir čia nėra progos prarasti taip mūsų visiems brangų lietuvišką studento inteligentiškumą.

Tuoju po suvažiavimo Drauge visai netikėtai tilpo straipsnis, kurio autorius sielojosi, kad suvažiavimą buvo užmiršti lietuviški reikalai. Po to straipsnio, šį kartą jau nevisai netikėtai, mūsų spaudoje pasipylė ištisa virtinė kitų straipsnių, vedamųjų, atvirų laišku ir paaiškinimų, kurie daugumoje nesutiko su Draugo bendradarbio mintimis.

Palikime suvažiavimo lietuviškumo laipsnį nustatyti lituanistams, nors ir jie turėtų pripažinti, kad suvažiavime lietuviškumas nebuvo pamirštas, nes ilgesnį laiką buvo diskutuojamas Sąjungos veiklos prapletimas, o juk vienas iš svarbiausių Sąjungos tikslų ir yra lietuviškumo išlaikymas mūsų jaunime Amerikoje.

Idomu tiktai, kad savo nepasitenkinimui išreikšti, Drauge pasirodžiusio straipsnio autorius pasirinko tokį savotišką būdą: suvažiavimą ir vėl toje mūsų vargšėje spaudoje, kuri ir be

Užuominos

Netrukus, jei vietinės sąlygos bus palankios, Clevelande įvyks Liet. Studentų Sąjungos studijų dienos. Jos mūsų rengiamos pirmą sykį, ir tie, kurie dar neturėjo progos su šia, bene ateitininkų mūsų gyvenimą įvesta (ir didžiai sveikintina!) mada susipažinti, be reikalo nuogastauja — esą, būsimi tik antra, savaitgalinė kolegija. Tuščia baimė! Studijų dienų tikslas šį sykį ne klausyti pamokančių žodžių iš tų, kurie su mūsų gyvenimu jau mažai ką bendro turi, bet patiems save studijuoti — ir diskutuoti.

Gal vienas iš geriausių kelių išvengti tų kartais „mirtinomis kovomis“ (vandens šaukšte!) virstančių diskusijų, kaip išreikšti vienas suvažiavimo korespondentas, yra išgauti daugiau laiko, neriboto darbotvarkės diktatais, tarpusavyje išdiskutuoti. Mus skiria šandien nebe „ideologijos“, kurios iš viso ima pereiti į antrąjį planą, o pažiūros į kai kuriuos praktiškus ir realius gyvenimo klausimus. Kaip tik šioms klausimams kaip galima rimčiau išnagrinėti lapkričio 26-29 d.d. į Clevelandą ir žada suvažiuoti pačios geriausios studentiškos galvos ir bent keletas ilgėsių lietuvių.

Studijų dienoms žadama duoti užduotis išnagrinėti, kaip mes, išlaukę iš senos, geros lietuviškos dirvos, kitome tremtyje ir emigracijoje; kaip dabar santykiuose ir ateityje žadame santykiuoti su mus priglaudusia Amerika ir čionykštė lietuvių bendruomene; ir, pagaliau, kaip mes žvelgiame į mūsų ateities uždavinius, kiek jie mums tikri ir kiek mes jiems ištikimi. Ar esame pakankamai tvirti tremties kryžkelėje (kas ir bus pagrindinė šių studijų dienų tema) ir ar žadame pakankamai tvirti būti, kai reikės Lietuvą, sugriautą ir suniokotą, atstatyti?

studentiškų ginčų turi tiek daug kitų rūpesčių. Ar nebūtų buvę geriau šį klausimą kelti, kaip teisingai B. Juodelis Naujienose pastebėjo, padame suvažiavimui? Patys studentai būtų turėję progos pasisakyti šiuo klausimu ir tuomi išvengti bereikalingų ginčų spaudoje ir, galbūt, bereikalingo tulžies išsilijimo per sveikinimus iškilmingame posėdyje.

Antrąją suvažiavimo dieną buvo karštai pasiginčyta, ką sveikinti: ar tik VLIKą ir Lozoraitį, ar VLIKą, Lozoraitį ir Rezistencinę Santarvę. Šis ginčelis irgi, mums jau pradedant darytis tipingu būdu, buvo triukšmingai išneštas už suvažiavimo ir apskritai studentijos gyvenimo ribų, rasdamas atgarsio nestudentiškoje spaudoje ir tuoju po suvažiavimo įvykusiam iškilmingame posėdyje.

Jei nesutariama ką sveikinti, tai geriau nieko nesveikinti. Po didelių ginčų nubalsuotas sveikinimas nebuvo moraliai prasmingas nei sveikinamajam, nei sveikintojui. Bet jei jau kartą dauguma norėjo; kad būtų sveikinama ir kad Rezistencinė Santarvė būtų taip pat pasveikinta, iš to labai didelės tragedijos nereikėtų daryti, nes buvo tiktai pasveikinta organizacija, kuri skelbėsi dirbanti Lietuvos išlaisvinimo darbą. Tik tiek ir daugiau nieko.

AKADEMINIAME PASAULYJE

Lietuviams Studentams Remti Fondo valdybą dabar sudaro: pirm. prof. Ig. Šlapelis, vicepirm. teisėjas A. F. Wells, I sekr. inž. L. Grinius, II sekr. E. Kučiūnienė, I išd. O. Talalėnė, II išd. Alg. Keželis, ir nariai p.p. O. Biežienė, J. Daužvardienė, N. Gugienė, Dr. P. Grigaitis, D. Kuraitis, C. Luth, A. Mačiukienė, O. Piežienė, L. Šimutis, M. Vaidyla. Lėšų skirstymo komisiją sudaro Konsulas Dr. P. Daužvardis (pirm.), prof. M. Mackevičius, Dr. J. Valaitis ir studentai J. Jodelė ir Br. Juodelis. L. Grinius Studentų Sąjungos ryšininkas. Fondas jau pradėjo skirstyti paskolas. Šiuo metu įvairiose vietose steigiami fondo narių — remėjų būreliai.

J. Šmulkstys šią vasarą baigė pol. mokslų studijas Illinois universitete, gaudamas bakalaurų laipsnį.

Pasaulio Liet. Studentų Atstovybės Amerikos delegaciją sudaro J. Šmulkstys, K. Kudžma, J. Bilėnas, R. Ošlupas, N. Gulbinskaitė. Vokietijos įgaliotiniu yra J. Norkaitis, Prancūzijos —

Studijų dienų tikslas išskirti klausimus, o atsakymų gal iškilis vienas kitas bediskutuojant.

Kai kuriuose universitetuose, ypač Chicago Navy Pier'e, yra susibūrus tokiai būrys lietuvių, kad rimtai keltinas klausimas, ar tie studentai per savo samtykiaujamę ir kitais keliais, negalėtų skatinti universiteto vadovybės įkurti lietuvių kalbos kursų. Ankščiau tokių kursų daugelyje Amerikos universitetų būta, net ir ten, kur lietuvių maždaug testudijavo: šandien tas paskaitas lankę prisimena jas kaip didelę lietuviškumo įtaką. Kanadoje, Montrealyje, ir šandien ne tik lietuviškai paskaitos skaitomos, bet ir egzaminas galima laikyti (vienas asmuo, K. Truska, tuo būdu jau gavo magistrų laipsnį).

Ir pačioje Amerikos visuomenėje kylantis susidomėjimas svetimos kalbos mokslo gali būti čia įkintytas. Tikėtina, kad ir čia gimę lietuviai, ypač kalbas ar įvairius tarptautinius dalykus studijuojantys, paskaitose lankytųsi. Turėtų ir lietuvių visuomenė, per savo įtakingesnius asmenis ir institucijas, tokį sumanymą paremti. Juk lietuvių kalbos pamokos ima darytis reikalingos net ir tiems studentams, kurie šiuo metu kaip tik aktyviausiai veikia mūsų organizacijose! Ateityje šis klausimas taps dar aktualesnis.

Siūloma čia ne Pensilvanijos universiteto augsto lygio lituanistinė programa, ruošianti tos srities specialistus (ir vieno lietuvių teišnaudojama!), pakartoti, bet daugiau praktinio pobūdžio kursas, panašus į kiekvienam save gerbiančiam universitetui užtiknamą rusų kalbos programą.

Valstybiniuose universitetuose iniciatyva gal galėtų ir patys studentai per savo klubus (arba jų tėvai) griebtis. Jeigu kur pavyktų studentams tokį sumanymą praversti, tai akademikų gyvenime prilygtų Kerstenio rezoliucijai: būtų elektrizuota, kur stagnuojama, ir tokios iniciatyvos pasigriebusio vieneto pirminkas galėtų ilgai rimtesnėmis progomis daužyti ranka stalą, prisimindamas savo nuopelnus. Cr.

R. Bačkys, Australijos — P. Daukutė, ir Kanados J. Kibirkštis.

Stud. J. Ulėnas išrinktas Amerikos Liet. Inžinierių ir Architektų S-gos Ner Yorko skyriaus valdybos nariu studentų inžinierių reikalams. Šiuo pavyzdžiu galėtų ir kitos organizacijos pasekti.

Vyt. Černius, Studentų Sąjungos Bostono skyriaus pirm., baigė biologijos studijas Bostono universitete.

Vyt. Černius, buv. ministro pirm. sūnus, baigė elektro inžinieriaus studijas Dartmouth koledže.

Montrealio universitete, Kanadoje, šiemet norima sustiprinti Slavų-Baltų institutą. Institute dėstoma ir lietuvių kalba. Tikimasi, jog daugiau liet. studentų susiradus, lietuvišką paskaitų programą galėtų būti ir labiau išplėsta.

Studentų ateitininkų vasaros stovykla įvyko rugpjūčio 29 — rugsėjo 7 dienomis Kennebunk Porte, Maine valstybėje, pranciškonų vienuolyne. Dalyvavo 80 asmenų. Kalbėjo V. Žvirgzdys apie Baltų federaciją, K. Kudžma apie Liet. Stud. S-gą (kviesdamas joje ateitininkus gyviau bendradarbiauti), A. Sužiedėlis, Henrikas Kačinskis, prof. P. Padalis, Dr. J. Grinius, P. Jurkus, ir prof. St. Yla. Buvo praversti konkursai: ateitininkų žinių, lietuvių kalbos, geografijos bei istorijos. Išrinkta nauja valdyba: K. Kudžma (pirm.), R. Kontrimas, R. Šomkaitė, I. Mikulskytė, Adomaitis, K. Kebinskas, J. Dėdinas. Valdybos būstinė bus New Yorke.

Vyt. Glybs Northwestern universitete Chicagoje gavo matematikos magistro laipsnį.

Chicago Lietuvių Studentų Draugija rugpjūčio 29-30 d.d. buvo surengusi vasaros stovyklą prie Michigano ežero. Organizacija, kiek jos iš viso buvo, buvo daugiausia Alg. Bakaičio.

Studentų metraščiui leisti komisiją sudaro T. Naghionis, K. Ostrauskas ir Vyt. Vyngantas. Atskiri Sąjungos skyriai šiame darbe talkininkauti skiria vietinius bendradarbius. Chicagoje tokiu įgaliotiniu yra A. Klorė.

Montrealio universitetas nuo šių metų pradeda išdavinėti bakalaurų laipsnio pažymėjimus, išlaikius egzaminus lietuviškai.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga įsteigė „Išvežtųjų ir ištremtųjų inžinierių stipendijų fondą“. Stipendijos skiriamos technikos mokslams eiti Vak. Vokietijoje.

Illinois universiteto Chicago skyriaus (Navy Pier'e) vėl didokas būrys studentų važiuoja į Urbaną studijų tėti. Jų tarpe išvažiuoja ir Navy Pier'o Lituanicos klubo valdybos nariai R. Babickas, Alg. Bakaitis, R. Gaška, Vietoj R. Babicko, pirminko pareigas eina K. Mikėnas. Paskutiniu metu Lituanicos klube išliko sumanymas daryti per universitetą vadovybę žygį įvesti universitetė lietuvių kalbos paskaitas.

V. Adamkavičius per Chicagoje įvykusią liet. sporto šventę laimėjo Chicago's Liet. Studentų Draugijos paskirtą dova labiausiai pasižymėjusiam studentui sportininkui.

Liet. Stud. S-gos JAV informacinė komisija pradės dirbti, informuodama amerikiečių akademinę visuomenę apie Liet. (Perkelta iš 5-tą pusl.)

Redaktoriaus žodis

TAIP JUOKIAMASI IŠ AMERIKOS...

Mūsų laikraščiuose kai kada pasirodo žinių, kad Amerikos valdžios organų pastangomis, norima iš Amerikos deportuoti vieną kitą komunistą lietuvių, neturintį pilietybės ir varantį Amerikoje pragaištingą darbą. Bet kaip tos pastangos baigiasi, rodo ir vieno iš komunistinės Ylnies redaktorių — V. Andriulio byla, kuri jau tęsiasi ketverių metų.

Praėjusią savaitę, lyg pasityčiojimui iš Amerikos teisingumo institucijų, V. Andriulis paskelbė Vilnyje pasikalbėjimą. Jame tikrai pavaizduoja Amerikos teisinį įstaigų nesugebėjimą komunistus aptvarkyti. Štai ką sako pats V. Andriulis:

— Gruodžio 5 sueis keturi metai nuo mano pirmo arešto. Mano byla jau baigta nuosprendžiu deportavimui, — atskleidė jis. — Kaip dabar tas reikalas stovi? Tai nevien žingeidu, bet svarbiu kitiems žinoti, ypačiai kurių bylos dar eina? — klausiau jį.

— Kaip žinoma, McCarran-Walter Įstatymas nusako, kad kai jau esi nuspreistas deportavimui, turi dar 6 mėnesius laiko "susirasti šalį", kurioi pats gali išvažiuoti arba kurioi tave valdžia deportuos. Mano 6 mėnesiai išėjo rugpjūčio 27...

— O kas bus jei nesistengsi susirasti šalį, kuri priims, ar jei nerasi tokios šalies ir stengdamasis?

— Jei nesistengsi, gali gauti kalėjimą, arba piniginę bausmę ar abi. Jei stengiesi, bet nerasi tuomet padeda "supervizijon", arba "paroln".

— Ką tai reiškia? — norėjau žinoti.

— Mane kvietė, rugsėjo 1, tuo reikalu. Kvietime pastebėta pasiimti advokatą. Imigracijos departamento pareigūnai paskaitė ką nusako ta "supervizija" ar "paroln". Reikalaujama nuturėti nieko su komunistais artimais esant komunistais, apribojama keliavimas iki 50 mylių nuo savo gyvenamos vietos, reikalaujama sykį mėnesį pasireikšti šio departamento ofise.

— Ar sutikote taip daryti?

— Savo advokatės Pearl M. Hart patariamais, atsisakiau pasirašyti tuos reikalavimus. Advokatė Hart taipgi argumentavo, kad keliavimo apribavimas negalimas pildyti, nes man ir savo asmeniskais ir laikraščio reikalais dažnai reikia važiuoti gan toli nuo Chicagos.

Toliau, tame pasikalbėjime randame dar šiuos samprotavimus:

— Dar vienas dalykas: Ar McCarran Aktas ar McCarran-Walter Įstatymas, duoda valdžiai galia bėle kur deportuoti žmogų, kuris jau neturi pilietybės toj šalyje, kur gimęs?

— Tas aktas ir vėliau praves-tas McCarran-Walter Įstatymas, duoda daug autoriteto Generaliam Prokurorui, bet deportuoti žmogų galima tik į tą šalį, kuri duoda jam vizą. O visos šalys turi teisę nepriimti ne savo piliečių. Negalima jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali deportuoti jei nėra kur, gal dėlto žmonės dedami "po supervizija".

— Teko skaityti, kad Lenkijos valdžia kai ką priima?

— Lenkijos valdžia sutinka duoti prieglaudą tiems, kurie galima deportuoti į fašistines ar

Laiškas redakcijai

Lietuvių kalba praturtėjo naujadaru "stravinskizmas"

Ponas Redaktoriau,

Malonėkit paskelbti šį mano laišką, nes, manau, plačioji vietoje susipažinti su faktais, kurie jį liečia tiesiogiai. Nors tulas tvirtina, kad mūsų kalba tremtyje vystanti, tačiau gyvenimas kai kuriais atvejais rodo kaip tik priešingą tendenciją. Man čia malonu pasidalyti su Dirvos skaitytojais įspūdžiais apie ką tik gimusių lietuvių kalbos naujadarą "stravinskizmas".

Rugsėjo 12 d. Drauge ponas P. Stravinskis paskelbė... tiesą sakant, sunku pasakyti, ką jis ten paskelbė — straipsnį ne straipsnį, pamfletą ne pamfletą, žodžiu, labai stravinskišką kūrinį, pavadintą: Spaudos chuliganizmas. Atpasakoti aš čia jo nenoriu, nes per daug gerbiu Dirvos laikraštį ir jos skaitytojus, kad vašinėčiau juos stravinskiškos kūrybos perlais. Tik turiau čia tai pasakyti, kad p. P. Stravinskis savo rašinyje išvadina "spaudos chuliganais" Railą, Rastenį, Gaidžiūną, Tysliavą ir mane. Be to, kadangi jis linkęs į erudiciją vyraus, tai duoda ir žodžio "chuliganas" atsiradimo istoriją. Būtent, jis pasakoja, jog prieš keliasdešimt metų vienoje Londono dalyje atsiradusi vaikų gauja, kuri ėmusi terorizuoti ramius gyventojus. Tos gaujos vadas buvęs airis vardu Hooligan. Iš to kilęs mūsų vartojamas "chuliganas", "chuliganizmas" ir t.t.

Čia rašau ne tam, kad mėginčiau paneigti p. P. Stravinskio "tezes", aš rašau tam, kad informuočiau visuomenę apie naujadarą "stravinskizmas". Savo žurnalistiniams žygdarbiais p. P. Stravinskis gal ir pats apie tai nesusvajodamas jau bus įamžinęs savo vardą tremties kultūros metraščiuose. Aš net žinau, kad pono P. Stravinskio vardas stovės žymiai augščiau, kaip kad misterio Hooligano. Netrukus mes imsime vartoti tokius posakius: "Nebūk stravinskis", "pasielg kaip stravinskis", "jis rašo stravinskiškai", "stravinskizmas mūsų tremties spaudoje labai įsigalėjęs" ir t.t. Stravinskizmo prasme bus maždaug tokia: eliminatariausio padarumo bei dženelmeniško spaudos darbe ignoravimas, žurnalistinės sąžinės nusikandimas rašalinėje, aistringas pamėgimas ko neskoningiausių žodžių savo pagiežai išlieti, kad tuo būdu oponentas būtų "bevilniškai paguldytas" ir kad p. P. Stravinskis galėtų, jam padėjęs koją ant krūtinių, tarzaniškai surikti. Baigtas! Jokio skonio bei humoro neturėjimas, jokios moralės nepripažinimas vardan augštosios moralės, šaukimas ant augstųjų gaidų žiūrėti ir mėnulių ir visiškas ignoravimas to fakto, kad kojos skęsta giliame dumblyne... Be to, stravinskis bus tas spaudos darbuotojas, kuris neturės jokio supratimo apie stilių, nes jį galvos, kad juo jis rašys kaip poėmu, kuris jau neturi pilietybės toj šalyje, kur gimęs?

— Tas aktas ir vėliau praves-tas McCarran-Walter Įstatymas, duoda daug autoriteto Generaliam Prokurorui, bet deportuoti žmogų galima tik į tą šalį, kuri duoda jam vizą. O visos šalys turi teisę nepriimti ne savo piliečių. Negalima jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali deportuoti jei nėra kur, gal dėlto žmonės dedami "po supervizija".

— Teko skaityti, kad Lenkijos valdžia kai ką priima?

— Lenkijos valdžia sutinka duoti prieglaudą tiems, kurie galima deportuoti į fašistines ar

džiū, stravinskizmas bus visa tai, kas spaudoje tik gali būti laiška, nes, manau, plačioji vietoje susipažinti su faktais, kurie jį liečia tiesiogiai. Nors tulas tvirtina, kad mūsų kalba tremtyje vystanti, tačiau gyvenimas kai kuriais atvejais rodo kaip tik priešingą tendenciją. Man čia malonu pasidalyti su Dirvos skaitytojais įspūdžiais apie ką tik gimusių lietuvių kalbos naujadarą "stravinskizmas".

Rugsėjo 12 d. Drauge ponas P. Stravinskis paskelbė... tiesą sakant, sunku pasakyti, ką jis ten paskelbė — straipsnį ne straipsnį, pamfletą ne pamfletą, žodžiu, labai stravinskišką kūrinį, pavadintą: Spaudos chuliganizmas. Atpasakoti aš čia jo nenoriu, nes per daug gerbiu Dirvos laikraštį ir jos skaitytojus, kad vašinėčiau juos stravinskiškos kūrybos perlais. Tik turiau čia tai pasakyti, kad p. P. Stravinskis savo rašinyje išvadina "spaudos chuliganais" Railą, Rastenį, Gaidžiūną, Tysliavą ir mane. Be to, kadangi jis linkęs į erudiciją vyraus, tai duoda ir žodžio "chuliganas" atsiradimo istoriją. Būtent, jis pasakoja, jog prieš keliasdešimt metų vienoje Londono dalyje atsiradusi vaikų gauja, kuri ėmusi terorizuoti ramius gyventojus. Tos gaujos vadas buvęs airis vardu Hooligan. Iš to kilęs mūsų vartojamas "chuliganas", "chuliganizmas" ir t.t.

Čia rašau ne tam, kad mėginčiau paneigti p. P. Stravinskio "tezes", aš rašau tam, kad informuočiau visuomenę apie naujadarą "stravinskizmas". Savo žurnalistiniams žygdarbiais p. P. Stravinskis gal ir pats apie tai nesusvajodamas jau bus įamžinęs savo vardą tremties kultūros metraščiuose. Aš net žinau, kad pono P. Stravinskio vardas stovės žymiai augščiau, kaip kad misterio Hooligano. Netrukus mes imsime vartoti tokius posakius: "Nebūk stravinskis", "pasielg kaip stravinskis", "jis rašo stravinskiškai", "stravinskizmas mūsų tremties spaudoje labai įsigalėjęs" ir t.t. Stravinskizmo prasme bus maždaug tokia: eliminatariausio padarumo bei dženelmeniško spaudos darbe ignoravimas, žurnalistinės sąžinės nusikandimas rašalinėje, aistringas pamėgimas ko neskoningiausių žodžių savo pagiežai išlieti, kad tuo būdu oponentas būtų "bevilniškai paguldytas" ir kad p. P. Stravinskis galėtų, jam padėjęs koją ant krūtinių, tarzaniškai surikti. Baigtas! Jokio skonio bei humoro neturėjimas, jokios moralės nepripažinimas vardan augštosios moralės, šaukimas ant augstųjų gaidų žiūrėti ir mėnulių ir visiškas ignoravimas to fakto, kad kojos skęsta giliame dumblyne... Be to, stravinskis bus tas spaudos darbuotojas, kuris neturės jokio supratimo apie stilių, nes jį galvos, kad juo jis rašys kaip poėmu, kuris jau neturi pilietybės toj šalyje, kur gimęs?

— Tas aktas ir vėliau praves-tas McCarran-Walter Įstatymas, duoda daug autoriteto Generaliam Prokurorui, bet deportuoti žmogų galima tik į tą šalį, kuri duoda jam vizą. O visos šalys turi teisę nepriimti ne savo piliečių. Negalima jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali deportuoti jei nėra kur, gal dėlto žmonės dedami "po supervizija".

— Teko skaityti, kad Lenkijos valdžia kai ką priima?

— Lenkijos valdžia sutinka duoti prieglaudą tiems, kurie galima deportuoti į fašistines ar

džiū, stravinskizmas bus visa tai, kas spaudoje tik gali būti laiška, nes, manau, plačioji vietoje susipažinti su faktais, kurie jį liečia tiesiogiai. Nors tulas tvirtina, kad mūsų kalba tremtyje vystanti, tačiau gyvenimas kai kuriais atvejais rodo kaip tik priešingą tendenciją. Man čia malonu pasidalyti su Dirvos skaitytojais įspūdžiais apie ką tik gimusių lietuvių kalbos naujadarą "stravinskizmas".

Rugsėjo 12 d. Drauge ponas P. Stravinskis paskelbė... tiesą sakant, sunku pasakyti, ką jis ten paskelbė — straipsnį ne straipsnį, pamfletą ne pamfletą, žodžiu, labai stravinskišką kūrinį, pavadintą: Spaudos chuliganizmas. Atpasakoti aš čia jo nenoriu, nes per daug gerbiu Dirvos laikraštį ir jos skaitytojus, kad vašinėčiau juos stravinskiškos kūrybos perlais. Tik turiau čia tai pasakyti, kad p. P. Stravinskis savo rašinyje išvadina "spaudos chuliganais" Railą, Rastenį, Gaidžiūną, Tysliavą ir mane. Be to, kadangi jis linkęs į erudiciją vyraus, tai duoda ir žodžio "chuliganas" atsiradimo istoriją. Būtent, jis pasakoja, jog prieš keliasdešimt metų vienoje Londono dalyje atsiradusi vaikų gauja, kuri ėmusi terorizuoti ramius gyventojus. Tos gaujos vadas buvęs airis vardu Hooligan. Iš to kilęs mūsų vartojamas "chuliganas", "chuliganizmas" ir t.t.

Čia rašau ne tam, kad mėginčiau paneigti p. P. Stravinskio "tezes", aš rašau tam, kad informuočiau visuomenę apie naujadarą "stravinskizmas". Savo žurnalistiniams žygdarbiais p. P. Stravinskis gal ir pats apie tai nesusvajodamas jau bus įamžinęs savo vardą tremties kultūros metraščiuose. Aš net žinau, kad pono P. Stravinskio vardas stovės žymiai augščiau, kaip kad misterio Hooligano. Netrukus mes imsime vartoti tokius posakius: "Nebūk stravinskis", "pasielg kaip stravinskis", "jis rašo stravinskiškai", "stravinskizmas mūsų tremties spaudoje labai įsigalėjęs" ir t.t. Stravinskizmo prasme bus maždaug tokia: eliminatariausio padarumo bei dženelmeniško spaudos darbe ignoravimas, žurnalistinės sąžinės nusikandimas rašalinėje, aistringas pamėgimas ko neskoningiausių žodžių savo pagiežai išlieti, kad tuo būdu oponentas būtų "bevilniškai paguldytas" ir kad p. P. Stravinskis galėtų, jam padėjęs koją ant krūtinių, tarzaniškai surikti. Baigtas! Jokio skonio bei humoro neturėjimas, jokios moralės nepripažinimas vardan augštosios moralės, šaukimas ant augstųjų gaidų žiūrėti ir mėnulių ir visiškas ignoravimas to fakto, kad kojos skęsta giliame dumblyne... Be to, stravinskis bus tas spaudos darbuotojas, kuris neturės jokio supratimo apie stilių, nes jį galvos, kad juo jis rašys kaip poėmu, kuris jau neturi pilietybės toj šalyje, kur gimęs?

— Tas aktas ir vėliau praves-tas McCarran-Walter Įstatymas, duoda daug autoriteto Generaliam Prokurorui, bet deportuoti žmogų galima tik į tą šalį, kuri duoda jam vizą. O visos šalys turi teisę nepriimti ne savo piliečių. Negalima jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali jas priversti priimti. Ir su tuo nauju autoritetu Generalis Prokuroras negali deportuoti jei nėra kur, gal dėlto žmonės dedami "po supervizija".

Nuo mėnulio nukrito...

Rugsėjo 16 d. "Keleivis" paskyrė savo redakcinį straipsnį Lietuvių politinių veiksmų konferencijos klausimui (Retas dalykas, kad "Keleivis" tokiems klausimams skirtų redakcinius straipsnius!).

Prisimindamas tokias konferencijas, kadai įvykusias Vokietijoje, kai ten dar tebebuvo visa pokarinė išėivija, "Keleivis" sako:

Konferencijos atstovai VLIK'o pranešimus kartais papeikdavo, kartais pagirdavo, ir atitinkamomis rezoliucijomis VLIK'ui primindavo, kas ateity darytina, kas ne.

Taip. Tik "K." pamiršo pažymėti, kad Vlikas tų konferencijų nutarimų niekad nelaikė sau privalomais ir jų nesilaikydavo...

Toliau, pasigedamas tokių konferencijų, "Keleivis" apgalvota, kad sunkiai sukami ratai mašinos, skirtos tokiai konferencijai sušaukti Amerikoje. Čia jis remiasi Vliko pirmininko M. Krupavičiaus pareiškimu, kuris sako, kad "daugiau veiksmų, sunkiau sukami organizacinis ratas". Tačiau, nors Vliko pirmininkas aiškiai pasako, kad konferencijai organizuoti komisijos pirmininkas yra Vliko VT pirmininkas K. Žalkauskas, "Keleivis" visas kaltes verčia ant min. Lozoraitis, sakydamas:

Iki šiol mes nesame girdėję, kad p. Lozoraitis, "diplomatinių šefų" vadinamas, būtų kuo nors pasireiškęs kitų valstybių diplomatų tarpe, kad primin-

Draugo redaktorius ir gal kai kurie Draugo skaitytojai. Aš, deja, daugiau kūrybinio įkvėpimo Tamstai nebegalėsiu duoti, nes nemanau, kad galėčiau sau leisti gaisinti laiką pokalbiams stravinskiniemis temomis. Dėl manęs Tamsta turi visiška laisvą rankas ir gali tratyti mane nesivaržydamas. Tik vienas patarimas: jei nori savo priešus galutinai sutriuškinti, nebavardink jų "chuliganais", bet tiesiog stravinskais: tuomet jie tikrai ne žiopteletė nebežiopteletės...

Priimkite, p. Redaktoriau, mano pagarbos pareiškimą.

Vyt. Alantas

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakyti visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puslėnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi angliską skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiusint savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

TUOJ ISIŠGYKITE

Balio Gaidžiūno knyga

VIENERI METAI IR VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

go ahead CLEVELAND elect

ALBERT S. PORTER MAYOR

ENDORSED BY MAYOR BURKE

Cuyahoga County Democratic Executive Committee
RAY T. MILLER, Chairman

ELECT

VIVIAN S. PARKER

Councilman 11th Ward

WILL SERVE ALL THE PEOPLE OF HER WARD

RE-ELECT

MARGARET McCAFFERY

Councilman 22nd Ward

WELL QUALIFIED BY EXPERIENCE

Kas atsitiko?

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

neaišku. Niekas to pirma netyrinėjo: laisva Anglijos pilietė, gali gyventi, kur nori. (Ji gimusi New Yorke, gyvenusi Bostone, ištėkėjusi už Anglijos pilietės tapo Anglijos piliete). Galima dalykas, kad ji ten tikėjosi greičiau sumegzti ryšius su vyru, kuris, atrodo, yra gyvas, bet už geležinės uždangos. (Esą, jo balsas buvęs girdėtas iš Prahos radijo, nors tai nepatikrinta).

Rugsėjo 11 d., penktadienį ji savo automobiliu su vaikais iš Genevos išvyko neva į Montreux aplinkes pas pažįstamus savaitgalio praleisti. Tų "pažįstamų" adreso nepaliko. Išvyko ir nebe grįžo... Tik motina gavo telegramą iš vieno miestelio, netoli nuo Montreux: "Atsiprašau, kad dėl nenumatytų aplinkybių nedaviau apie save žinios. Likusi čia ilgiau nei buvau maniusi. Visi esame sveiki".

Išaiškinta, kad telegramą padavė kažkokia moteris, bet ar tai buvo pati MacLeanienė, ar kita, neįmanoma patikrinti. D daugiau jokių pėdsakų nėra.

Kas čia atsitiko? Ar ta moteris buvo kieno nuviliota pasimatyti su vyru ir pagrobta su vaikais? Ar ji pati susidarė sąlygas išvykti pas vyrą anapus geležinės uždangos ir tuo tikslu buvo apsigyvenusi Šveicarijoje?

žeminimas, jo organizacinių teisinių (?) pagrindų griovimas, knisimasis po pamatais, bolševikų darbas ir t.t. O kaip dabar bus su šiuo "Keleivio" pasisakymu?

žeminimas, jo organizacinių teisinių (?) pagrindų griovimas, knisimasis po pamatais, bolševikų darbas ir t.t. O kaip dabar bus su šiuo "Keleivio" pasisakymu?

Gal jos vyras bolševikams reikalingas kokiems svarbesniems uždaviniams ir jiems reikalingas įkaitas?

Kiek prisimenama, jis buvo komunistų simpatikas. O gal bolševikai įtarė jį, kad jis tik prisimetęs jų simpatiku nuvyko ten šnipinėjimo tikslu? Ar gal šiaip jis tapo nereikalingas (arba labai reikalingas?) ir norima stipriau užsitikrinti, kad neišduos? O gal žmona irgi komunistų simpatikė? Gal ji buvo tik palikta kaip pabėgusio išdaviko ryšininkė?

Spėliojimams medžiagos tikrai nemaža. Gal kada visa ta misterija paaiškės...

STUDENTŲ ŽODIS

(Atkelta iš 4-to pusl.)

tuva, kai Sąjungos skyriai paskirs jon savo atstovus. Chicago yra jau paskyrusi L. Sirmulytę. Komisijai vadovauja Al. Petrikas iš New Yorke.

• Latvių studentų suvažiavimas įvyko rugs. 5 d. Bostone. Atidaromajam posėdy dalyvavę apie 50 studentų. Suvažiavime lietuvius atstovavo K. Kudžma.

• Prašymai Studentams Remti Fondui gali būti iki lapkričio 15 d. paduodami Liet. S-gos sekretariate.

• Visuotinis studentų suvažiavimas šiemet numatomas šaukti Kalėdų atostogų metu, greičiausiai gruodžio 26-27 dienomis, New Yorke.

• ISS JAV pirmininko Vyt. Kavolio adresas, mokslui prašidėjus, bus šis: 106 Wm. James Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass. Taip pat pasikeičia ir SŽ redakcijos adresas.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIPIUS

STEVENSON UŽ TAIKĄ SU KOMUNISTAIŠ

Stevenson, demokratų kandidatas į prezidentus 1952 metais, grįžęs iš kelionės aplink pasaulį, spaudoje, ir pereitą savaitę Demokratų partijos dideliame suvažiavime Chicagoje, reiškė savo keistą reikalavimą Amerikai siūlyti Sovietams taiką, duodant užtikrintą įrodymą Maskvai, kad neturima jokių agresyvių tikslų, ir tęsti toliau kai kurių Demokratų ir Sovietų draugų skleidžiamą mintį — vykdyti visuotinį pasaulinį nusiginklavimą.

Jei Stevenson būtų buvęs išrinktas prezidentu, šitos planas tikriausia būtų buvęs jo vykdomas, užsimerkus prieš visus komunistų ir Sovietų agresyvių žygius, ir Sovietų patenkimas ir jų norų pildymas būtų buvę Amerikos politika. Tai būtų tik tupiojimas, nes Kremlius seniai atmetė siūlomą taiką ir ginklavimosi mažinimą, net atominės energijos kontrolę.

Stevenson pasakė, tarp kita ko: "Mes privalom apsispręsti ar mes bandom komunistams su naikinti, ar stengiamės rasti taiką su gyvenimui vieni greta kitų. Visas kitas laisvas pasaulis pasirodo labai susirūpinęs mūsų matomu nelankstumu. Visur siaučia nuomonė, kad mūsų tikslas komunizmas sunaikinti."

Stevenson, jeigu pirma, kaip paprastas amerikietis politikietis, nežinaš nieko gilesnio apie komunizmą ir Sovietų tikslus, pakeliavęs pasaulyje, turėjo progos susidurti su Sovietų draugais, su tokiomis valstybėmis kurios Kremliaus spaudžiamos, kurių vadai nemato skirtumo tarp komunizmo ir kapitalizmo sistemų, nes ten vistiek skurdas buvo ir tebėra, grįžo įtikintas, kad Amerika kovoja prieš komunizmą tik kaip prieš filosofiją.

MIRĖ VYRIAUSIAS TEISEJAS

Daugeliui žymių Amerikos teisininkų, stovinių arti respublikonų, belaukiant U. S. Augščiausio Teismo teisėjų vietų, tokia vieta netikėtai atsirado mirus vyriausiam teisėjui, Trumanui paskirtam, Vinson. Nors jis apšauktas dideliu asmeniu ir jo laidotuvės atvyko ir Truman ir Eisenhower, jis nebuvo pašarvotas Kapitoliaus rotundoje, kaip buvo pašarvotas Senatorius Taft.

Taip pat tuo laiku miręs žymus generolas Wainwright, Pacifico karžygis prieš japonus, buvo pašarvotas oficialiai Arlingtono kapinių koplyčioje, ir jam nebuvo suteikta didžiausia valstybinė garbė būti pašarvotu toje pat Kapitoliaus rotundoje. Valstybinis pašarvojimas toje rotundoje yra labai didelė išimtis, ir iš viso, su Taft'u, ten buvo pašarvoti tik tryliką žymių Amerikos vyrų.

Vyriausio teisėju nėra tradicijos pakelti kurį kitą iš septynių esančių to teismo teisėjų; prezidentas skiria ką tik jis nori. Eisenhower paskirs kokį nors žymų respublikoną. Eina kalbos apie Kalifornijos gubernatorių Warren, New Yorko gubernatorių Dewey ir kitus. Yra raginimai skirti vienintelį respublikoną to teismo teisėju, clevelandietį Burton, Truman paskirtą į tą teismą senatorių, kai Trumanui prireikė senate sumažinti respublikonų skaičių, sekmingesnei demokratų politikai.

Skiriamas į Augščiausį Teismą asmuo, paprastai neatsisako tos garbės priimti. Reti betgi yra išsitikimai, kad priešingos partijos prezidentas skirtų teisėju kitos partijos žmogų, kaip padarė Truman, su Burton'u

partiniais sumetimais.

Kartu su vyriausio teisėjo klausimu, Eisenhower susiduria su parinkimu naujo Darbo sekretoriaus, nes Amerikos Darbo Federacijos žmogus, demokratas šiomis dienomis rezignavo iš savo vietos, nesutikdamas su Eisenhower'o nusistatymu Taft-Hartley darbo akto klausimu. Skirtumai išsivystė dėl unių reikalavimo padaryti joms prielankius pakeitimus Taft-Hartley darbo santykių įstatyme, nes unių visą laiką ir prieš Taft'ą kovojo norėdami tą įstatymą panaikinti. Dabar tikėjosi nors sau atitinkamas pakeitimas pravesiti. Eisenhower nesutiko priimti Darbo Sekretoriaus Durkin siūlomus pakeitimus.

DVASISKIAI KOMUNISTAI

Po didelio skandalo ginant Amerikos protestantus dvasiškius, kurių šimtai buvo įtarti esant komunistų agentais, kiek laiko praėjus, kongreso komisija, tyrinėjanti komunistinę veiklą, geriau pasirengusi, vėl išskėlė viešumon tą klausimą.

Dabar skelbiama, kad virš 600 Amerikos dvasiškių yra slapsti komunistų partijos nariai, ir kad apie 4,000 kitų dvasiškių yra užsikrėtę komunizmu ir remia visokią komunistų veiklą. Po pirmutinio riksmo, atsirado daugiausia liudininkų, veikusių komunistų eilėse, kurie suteikė kongreso komisijai reikalingų davinių apie dvasiškių ryšius su komunistais. Tuo remdamasi ji vėl panaujino tyrinėjimą dvasiškių tarpe.

Senato ydaus saugumo komisijos pirmininkui senatoriui Jenner buvo pateikta daviniai ir apie komunistų veiklą katalikų tarpe. Vienas mokytojas ir vienas žurnalo redaktorius, liudininkų buvo įrodyti veikusiai įsteigti komunistų celes katalikiškose organizacijose.

Katalikai Amerikoje greičiausia suprato komunizmo pavojų, po to kai eilėje komunistų pavergtų katalikiškų šalių Europoje tikėjimas liko visiškai prislėgtas, dvasiškija persekiojama ir žudoma.

Pat pradžioje, ir katalikai rašė-skelbė: "Jeigu tik komunistai būtų sukalbami"... Amerikos katalikai tikėjosi, kad su komunistais būtų galima sugyventi, tik lai jie leidžia bažnyčiai ir dvasiškiams laisvai veikti — kas komunistų tvarkoje visiškai nedaroma.

KOMUNISTINĖ PROPAGANDA KARIUOMENĖJE

Komunistų nekenčiamas senatorius McCarthy pareikalavo Amerikos augščiausios kariuomenės vadovybės pasiaiškinimo kodėl į 37 U. S. Armijos komandą, užjūryje pernai buvo išsiųsta atvira komunistinė propaganda.

"Skaitant tuos raštus ir tikint jiems, žmogus tiesiog nori persikelti į Rusiją", pareiškė senatorius, rodydamas 70 fotografinių nuotraukų tos literatūros puslapių, kuri taikytą Amerikos slaptosios tarnybos ir kitų karininkų specialiam paruošimui. Tie raštai, idealizuoją Rusiją, ne vaizduoją kas yra komunizmas ir kokios baisios pasekės Rusijoje buvo bolševizmui įsigalėjus, taikyti Amerikos karininkams, numatytiems paruošti specialemi tarnyboms atsistatinti specialieji tarnybai atsistatinti karo su Sovietais.

Senatorius McCarthy toliau vykdė tyrinėjimus komunistų infiltracijos armijos civilinių tarnautojų eilėse. Kur tik McCarthy ar kiti senatoriai ir kongreso komisijų priešvalstybinės veiklos tyrinėtojai pakrapšto, visur randa komunis-

Laikykimės vienybės!

Dr. S. Tamošaičio žodis pradedant Lietuvų Dieną Clevelande

Lietuvių tauta niekad nebuvo taip žudoma, kaip pastaruoju metu, kada Lietuva priverstinai buvo įjungta į Sovietų Sąjungą. Didysis maras aštuoniolikto šimtmečio pradžioje neišnaikino tiek Lietuvos žmonių, kiek dabar bolševikinės teroras.

Šimtai tūkstančių mūsų brolių ir sesučių, vyrų ir moterų, senelių ir nekalbų kūdikių buvo vietoj nužudyti arba sugrūsti ir gyvulinius vagonus ir Sibiran ištremti. Dešimtys tūkstančių iš tų ištremtųjų yra jau žuvę dėl nepakeliamų darbų sąlygų ir bado. Nėra vilties išlikti gyviems ir kitiems, kurie Sibiran jau pateko arba komunistiniam terorui siaučiant pateks.

Jeigu genocidas Pabaltijy nebus greitai laiku sustabdytas (Washingtonas vis dėsia ir tyli), mūsų Tėvų žemė liks apgyventa burlukių, kalmukų ir mongolų. Mes, senesnės kartos išeiviai, vyskupo Baranauko žodžiais tarant, palikom Lietuvą "ir tamsią ir juodą", bet grįžusieji ras Lietuvą ne tik tamsią, raudoną, moraliai ir materialiai visiškai palauštą, bet tikėkim, dvasioje dar stiprią.

Lietuvos vyrai, nepakęsdami žiauraus priešo režimo, išėjo į miškus partizanais. Nors ir daug mūsų brolių žūsta nelgyvoj kovoje, bet priešui jie yra tikra pabaisa. Jie moka kovoti ir moka, reikalui esant, mirti. Jų kūnai pamesti rinkoje viešajai pajūokai ir didesniams paniekimui, priešingai, lietuvių stiprina ir jį grūdina. Lietuvis, prisiekę vardan Dievo ir žmoniškumo, kovoti iki galo, nes "laisvės ragavęs — vergu nebus".

Laimė, kad daugeliui Lietuvos šviesuolių pavyko pasiekti Va-

ty įtaką, komunistų atstovus ir slapčius sovietų agentus bei komunistinę propagandą.

Ar veltui komunistai taip rėkė, kaip kad dabar rėkia prieš kongreso tyrinėjotus, jeigu jie neturėtų stipriai įsuktų savo lizdų, kurie tais tyrinėjimais ardomi ir griaujami.

Senatorius paskelbė gavęs naujo Armijos Sekretoriaus Stevens pažadą prašalinti komunistus iš Armijos įstaigų, reiškia jie iki šiol buvo laikomi ir toleruojami.

karų Europą ir išvažiuoti į kitas laisvas šalis. Čia, drauge su senąja išeivija, rengdami koncertus, kaip kad daro Čiurlionio ansamblis, genocido parodas, meno ir muzikos festivalius, ir politinius suvažiavimus, būna gyvi liudininkai bolševikinio teroro ir drauge Lietuvos vardo garsintojai. Lietuvos mokslininkai universitetuose, jaunimas mokyklose, darbininkai dirbtuvėse turi gerą vardą ir yra geri ambasadoriai Lietuvos reikalams.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvenantieji lietuviai, reikalui esant, visada finansiniai ir moraliai padėdavo Lietuvai. Ir komunistams ją užgrobus, išskyrus raudonuosius, įsteigė šalpos organizaciją BALF, kad gelbėtų lietuviams tremtyje. Visos politinės srovės įsijungė į ALT'į, ir deda galimas pastangas, kad atkreiptų didžiųjų politikų dėmesį, ypač Washingtono. Ir, reikiai pripažinti, su gerom pasekmėmis, pavyzdžiui Kersteno rezolucijos pravedimas, pasaulio viešajai opinijai turės atskleisti visą komunistų klastingumą ir smurtą.

Visi lietuviai, išsiskleidę po platųjį pasaulį, seni išeiviai ir tremtiniai, augūsios mokslo baigę ir mažamoksliai, be skirtumo tikybės ir politinių įsitikinimų, turėtų laikyti garbę priklausyti Pasaulio Lietuvų Bendruomenei. Ji nori apjungti visus lietuvius, ji skatina, kad visi eitume už vieną-vienas už visus.

Mums reikia aktyviau remti mokslą, meną, kelti lietuvių kultūrą, steigti lietuvių kalbos mokyklas ir raginti jaunimą gerai pažinti savo tautos istoriją, gerai mokėti jos kalbą. Tėvai turėtų ypatingai įsijaminti ir niekad savo namuose, su augančiais vaikais nekalbėti kitaip, kaip tik lietuviškai. Kiekvieno lietuvių namas turėtų būti lietuviškos šventovės ir jokiū būdu jos neįžeisti svetimąja kalba. Kalba palaikys lietuvių ir atitolis ištautėjimą. Tie, kurie kalba lietuviškai ir skaito lietuvišką knygąs bei lietuviškus laikraščius, tie neištautės. "Lietuviais esame mes gimę, lietuviomis turim būt, tą garbę gavome užgimę, tat ir neleiskim jai pražūti!"

Daug, ypač tremtinių, grįš į išlaisvintą Tėvynę su augančiais

BALF aktualiais klausimais

Kan. J. Končiaus pranešimas

Turėjau pasimatymą ir ilgą pasikalbėjimą su Mr. William H. McCahon, užsienio šalpos reikalams direktoriumi. Iš jo patyriau, kad respublikoniškoji valdžia šalpos skyriuje yra padariusi pertvarkymų. Užsienio šalpa dabar priskirta prie "Foreign Operations Administration", kur įkurtas pabėgėlių ir imigracijos reikalams tvarkyti atskiras departamentas. Jo vyriausia direktorė yra Mrs. Hiram Cole Houghton. Ji išvedžiojo mane po visus savo departamento skyrius ir supažindino su visa administracija. Įsitikinau, kad Mrs. Hiram Cole Houghton mūsų organizacijai yra palanki ir atrodo, su mumis nuosirdžiai bendradarbiaus. Mačiausi ir su jos asistente Miss Renee Marie Hausenstein, kurią pažįstu nuo tada, kada ji karo metu tarnavo N.C.W.C. įstaigoje. Nesigilinant į padarytus pakeitimus, turio pasakyti, kad svarbiausia yra tai, jog Mr. William H. McCahon pažadėjo parūpinti BALFui 150,000 svarų sūrio ir, jei reikalinga, galėsime dar gauti papildomai pieno miltelių. Siemet jau gavome iš valdžios 53,000 svarų pieno miltelių ir 40,000 svarų sviesto, — pareiškė pirmininkas kan. prof. J. Končiaus.

Neseniai yra priimtas naujas imigracijos įstatymas; ar neteko Washingtono patirti, kaip pagal tą įstatymą bus vykdoma imigracija? — Naujas imigracijos įstatymas vadinasi "Refugee Relief Act of 1953". Kongresas įstatymą vykdyti pavedė Valstybės D-tui, Bureau of Security and Consular Affairs, kurio viršininku yra Mr. Scott McLeod. Praktiškai vykdomu rūpinasi Mr. Alexander, vizų skyriaus vedėjas. Kalbėdamasis su juo, sužinojau, kad Mr. Alexander emigraciniams klausimais jau turėjęs pasitarimą su International Migration Genevos Biuru. Iš Šveicarijos buvo atvykęs Mr. Jacobson. Pasitarime dalyvavo iš Washingtono ir Mr. Warren. Buvo tariamasi dėl lėšų, kurios reikalingos apmokėti už emigrantų pervežimą per jūrą. Vienok dar neišsprendė ar International Migration Committee ir U. S. Escapee Program galės transportuoti išlaisdus padengti. Todel ateinančių metų pradžioje, kada susirinks kongresas, pareiškė Mr. Alexander, darysių žygius, kad būtų paskirtos lėšos iš valstybės iždo, kuriomis bus apmokėta už emigrantų pervežimą per vandenyną. Dabar yra paskirta penki milijonai dolerių paskoloms tremtinių gabenimui iš uosto į gyvenamas vietas. Bet tas jau antrasis reikalas, nes svarbiau yra kelionė per vandenyną.

Europoje tremtinių emigraciją bus vykdoma per U. S. konsulatų. Jokių emigracijos štabų ir komisijų nebus steigiamos; į Bonną, Vakarų Vokietiją, jau nuvyko Mr. L'Hareux, buvęs vizų skyriaus viršininkas Washingtono. Jis bus vyriausiu koordinatorium tarp visų Amerikos konsulatų Europoje, kiek liečia Refugee Act of 1953 vykdymą. Atrodo, kad emigracija bus sklandi.

O kaip su buto ir darbo garantijomis, ar jos bus reikalingos? — Emigracijai buto ir darbo garantijos bus reikalingos. Jos jau baigiamos ruošti ir tuoj bus atspausdintos. BALFas garantijų blankas gausiąs spalio mėnesio pradžioje. Mr. Alexander patarė dabar dar jokių garantijų nesudarinti, iki bus atspausdintos ir išsiuntinės jų nustatytos garantijų formos. Gavęs

arba ir suaugusiais vaikais. Ir kaip jie bus naudingi Lietuvai, jei jie gerai mokės ir lietuvių kalbą. Išeiviai, visi privalom laikytis vienybės, nes tik vienybėje galys. Reikia pamiršti politines rietenas ir skirstymąsi ministrų fortelais. Nesisielokim per daug kokia partija valdys, bet pirmia išlaisvinkim savo Lietuvą. Padėkime moraliai ir finansiniai laisvinimo organams. Lietuvai valdys ta partija, kuri būsimose sąlygose bus jai tinkamiausia. Tat vardan tos Lietuvos vietybės teįdyti!

garantijas, BALFas apie tai tuoj praneš visuomenei ir rūpintis pačių garantijų sudarinėjimu, kad ku daugiau tremtinių galėtų iš Europos atvykti į šią šalį.

Ta proga Mr. Alexander pareiškė, kad BALFui, kaip Voluntary Agency, vykdančią naują emigraciją, teks atlikti svarbų darbą. Jis pasidžiaugė, kad Voluntary Agencies gerai atliko savo uždavinį, kada buvo vykdoma emigracija pagal 1948 m. D. P. įstatymą.

JUK NIEKUR NĖRA

tikrai nėra visoje Amerikoje tokio pasirinkimo prekių pav.: lietuviškų meno kūrinių, tautinių drabužių, rankdarbių — takelių, kaklaraiščių, paduškelių. Medžio dirbiniai-kryžiai, vargo mokykla. Odos dirbiniai su Kauno, Vilniaus vaizdais. Piniginės, albumai. Gintaro apyrankės, karoliai, brošketės ir kt. Iš Europos atgabentos šios prekės:

Radio, foto aparatai. Siuvalmos, rašomos mašinėlės su lietuviškais ir kitų kalbų raidynais. Plunksnakočiai Pelikan, Montblack, Osmia — 14 karatų auksas ir platinos. Šveicariški laikrodžiai Cyma ir kitokių firmų. Ir visa eilė kitokių prekių, juk visų išvardinti neįmanoma. Taigi prašome kreiptis ir įsigyti: J. Karvelis Comp., 3249 ir 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., tel. DANube 6-1136 ir YARD 7-0677. (52)

Jūsų knygų rinkinys nepilnas, jeigu ten nėra Igno Seiniaus

RAUDONOJO TVANO

šis veikalas pirmiausia pasirodė švedų, suomių ir danų kalbomis ir skandinavų kraštuose sukėlė didelį susidomėjimą. Lietuviškoji paties autoriaus paruošta laida taip pat yra labai šilta sutikta ir plačiai komentuojama.

Knyga turi 328 pusl. Išspausdinta gerame popieriuje. Viršelio aplangas — dail. P. Lapės. Kaina \$3.50.

Galite įsigyti Dirvoje, pas knygų platintojus arba rašykite tiesiai šiuo adresu:

Stepas Zoharskas, 85-42 91 Street, Woodhaven 21, New York. (42)

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

We Give and Redeem Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

SUPER VALUE SALES

Jaunesnių berniukų reguliariai 10.98

Žiemos Paltai 9.98

Spausti su Nylonu didesniams stiprumui! Kailinė apykaklė, šiltas pamušalas. Vienspalviai gabardinai. Pilki, rudi, mėlyni. Dydziai 4-12.

Berniukų 9.98 Hockmeyer su pamušalu Corduroy puspalciai.

Pirmos rūšies. 100% perdirbtos vilnos su rąno pamušalu, įskaitant rankoves. Žalia, ruda, rausva ir karniška. melynai. Užtraukiami. Dydziai 6-8-10-12.

Jaunesnių berniukų dvigubų kelių Corduroy kelnės

Pasitūtos su dvigubais keliais ilgam nešioti. m. žalias, rudos ir rausvos. Taip pat langeliais, bet viengubais keliais. Dydziai 6 iki 12

The May Co.'s Boys' Clothing Department

Vaikų 2.99 gėliuoti rayono apsiustai — spalvuoti gėliuoti drabužių raštai. Pilno iškarpimo. Dydziai 2 iki 6. 2.49

Vaikų 3.99 lietpalčiai — Gražūs, daliniai guminiai vaikų lietpalčiai su galvos užden-gimu. Ryškios spalvos. Dydziai 3 iki 6x. 2.99

Mergaičių 89c marškiniai su kaspina — Medvilnės marškiniai su mažais netikslumais. E. Z. fabriko. Dydziai 2-14. 59c. arba 3 už 1.75

Berniukų 3.99 laisvalaikio apranga — Rayonogabardinai, 2 spalvų pritakymai iš pasirinktų spalvų. Dydziai 2-6. 2.29

Berniukų 89c medvilnės T-marškiniai

2 už \$1

Berniukų šukuotos medvilnės apvalios apykaklės trumpų rankovių T-marškiniai. Visi pirmos rūšies. Maži, vidutiniai ir dideli. Reguliariai 89 c.

Berniukų \$2.95 sporto marškiniai

Berniukų rayono ilgų rankovių sporto marškiniai. Su apsiuvinėjimais. Vienspalviai. Maži netikslumai. Dydziai 4 iki 16. Reguliariai 2.95! 1.59

Berniukų 79c medvilnės marškiniai ar kelnaitės

Berniukų medvilnės apsiuvinėtos apvalios apykaklės trumpų rankovių marškiniai arba elastiško juosmenio kelnaitės. Viskas pirmos rūšies. Maži, vidutiniai ir dideli. 2 už \$1

39c Rayono ir medvilnės kelnaitės — Dvigubos trikotinės rayono kelnaitės. 4 įvyniotos į celubiozės pokelius. Dydziai 4-14. 4 už \$1

Dovanokit, pašto ir telefono užsakymai neprilami.

Clevelande ir apylinkėse

VISI CLEVELANDIEČIAI I SKAUTŲ KONCERTĄ-BALIŲ

A.S.S. — Akademinis Skautų Sąjūdis rugsėjo mėn. 27 d. Slovenian National House salėje (6417 E. St. Clair Ave.) rengia pirmą Clevelande rudens koncertą-balių. Susidomėjimas šiuo meno vakaru yra didelis ir tikimasi, kad erdvi salė talpina keletą šimtų lietuvių.

Turtingą ir įdomią programą išpildo net keletas stiprių meninių pajėgų: operos sol. J. Kristolaitytė, iš Bostono specialiai atvyksta operos sol. St. Liepa, kurs duos naujų dalykų. Su sol. Kristolaityte išpildys duetus. Nesenai jie dideliu pasisekimu koncertavę Toronte, Canadoje.

Clevelando "Ažuolų" oktetas išsina vėl į sceną su nauja programa. Paskutinį sykį gražiai pasirodė Chicagoje ir negalėjo apsiginti nuo "bisų".

Skautiškos šeimos yra suaukoję daugybę gėrybių, todėl bufetas bus ne tik turtingas, bet ir skoningas. Bufetui vadovauja p. Jokubaitienė ir stud. Bajoraitis.

Kuklus ir tik pageidavimas, gali sukelti kai kam abejonių, tai vakarinių rūbų klausimas. Bet jį prašom suprasti tik kaip tinkamus vakarui išsiginčius rūbus.

Po koncerto bus šokiai, balius įvairūmai, loterija ir kt.

A.S.S., rengdama šį didelį vakarą yra įdėjusi daug pastangų bei išlaidų ir tikisi, kad lietuvių visuomenė parems jų pastangas ir pasinaudos proga gražioje aplinkoje praleisti vakarą, kokio čia seniai laukiama.

Pakvietimai gaunami: "Dirvos" redakcijoj — 1272 East 71 St., P. Mulillo įstaigoje — 6606 Superior Ave., tel. UT 1-2345, pas platintojus užsakant telefonu: Liberty 1-1432, Glenville 1-7396, Glenville 1-9633.

DIRVOS VAKARAS

Dirva šiais metais savo metinį vakarą rengia lapkričio mėn. 15 d. Lietuvių salėje. Visos organizacijos prašomos tuo laiku kiti parengimų nereginti.

Clevelandiečiai iš anksto kviečiami tą datą atsiminti ir Dirvos vakare būtinai dalyvauti.

ISNUOMOJAMAS NAMAS

Išnuomojamas namas su visais baldais. Pageidaujama tvarkinga lietuvių šeima. Sauti vakarais po 5 val. šiuo telefonu: KE 1-8794

Albert S. Porter, dabartinis Apskrities Inžinierius, neseniai pareiškė, kad planuojamiems Clevelando \$100.000.000 pagerinimo, taisymo ir statybos darbams, per ateinančius dvejus metus, vyriausioji valdžios vietoj yra reikalingas patyręs inžinierius. 80% mayoro darbo rikiš su ta programa. Dabar yra pertašomos Euclid, Superior ir Lorain gatvės. Porter yra remiamas dabartinio mayoro Thomas A. Burke į miesto mayorus.

CLEVELANDO L. S. M. TEATRO SUSIRINKIMAS

1953 m. rugsėjo mėn. 27 d., sekmadienį, 11:30 val. Lietuvių salėje šaukiamas Clevelando Lietuvių Scenos Mėgėjų Teatro visuotinis susirinkimas.

Susirinkime bus svarstomos Teatro veikimo gairės ir renkama Teatro vadovybė.

Kviečiame dalyvauti Teatro nariai, buvusieji scenos teatro mėgėjai ir interesuojantieji scenos menu.

Laikinoji Teatro Vadovybė

IS RAMOVES SUSIRINKIMO

Praėjusį sekmadienį įvykusi Ramovės susirinkime gen. Vl. Nagius pasiūlė priimti nutarimą kreiptis Centro Vadovybėn, kad ji rūpintųsi steigti savanoriškus karinius dalinius. Pasiūlymas vienbalsiai buvo priimtas. Tuo nutarimu prašyta susidomėti atitinkamoms estų ir lietuvių organizacijoms.

ONA G. MIHELICH,

clevelandiečiams gerai pažįstama veikėja, dalyvavo The American Legion Auxiliary suvažiavime, Columbus, Ohio. Ji yra paskirta Karininkų Našlaičių Globos Komiteto pirmininke. Jos globoje bus 48 tos organizacijos kuopos.

STUDENTŲ DEMESIUI

Š. m. rugsėjo mėn. 27 d. 11 val. 15 min. Lietuvių salėje šaukiamas šiais mokslo metais pirmasis studentų susirinkimas. Kviečiame visus studijuojančius įsijungti į Lietuvių Studentų Sąjungos eiles. Šiam susirinkimui paskirti kvietimai nebus siuntinėjami.

CHICAGO'S VYRŲ CHORAS IR SOL. ST. BARANAUSKAS

kviečiami Ateities Klubo, duos pirmąjį savo koncertą Clevelande spalio mėn. 25 d. WHK salėje, 5000 Euclid Ave., kur įvyko ir Dainavos ansamblio koncertas. Lietuvių vyrų choras, kuriam vadovauja muz. Br. Jonušas, turi per 40 choristų ir platų repertuarą. Akomponiatorius muz. Aleksandras Kuciūnas.

ISNUOMOJAMAS

kambarys vienam vyrui. Dėl sąlygų teirautis: UT 1-1729

PIGIAI!

2 šeimų, 5 ir 6 kambariai. Dvigubas porčius, gaso šildymas. Labai geram stovyje.

Gyvenimui ir bizniui. Didelė patalpa krautuviui ir 6 kambarių butas. Pastatas kieme. Tinka įvairiam bizniui.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

NAUJA LIETUVIŠKA KRAUTUVE PRANEŠA

Naujausias 1954 metų modelio, 21 colių televizijos aparatas su vieniems metams garantija ir visais taksų mokesčiais pas mus kainuoja tik

\$195.70

SKAMBINKITE HE 1-8602 ir mes jums nemokamai demonstruosime televizijos aparatą Jūsų namuose. Arba užsukite į C. & F. International Stores 6113 St. Clair gatvę

A. S. S. — AKADEMINIS SKAUTŲ SĄJŪDIS
RUGSĖJO MĖN. 27 D. (SEKMADIENI) 5 VAL. 30 MIN. VAKARE,
Slovenian National House salėje (6417 E. St. Clair Avenue)
RENGIA DIDELĮ RUDENS

Koncertą - Balių

Programoje dalyvauja:

Operos sol. JUZĖ KRISTOLAITYTĖ, Cleveland, Ohio
Operos sol. STASYS LIEPA, Boston, Mass.

CLEVELANDO "AŽUOLŲ" OKTETAS

Turtingas Bufetas

Gros "Melodie" kapela

Sokiai bu balius įvairūmais
Pelnas skiriamas skautiškai spaudai paremti.

NEO LITHUANIA ŠVENTĖ

Neo Lithuania korporacijos 31 metų sukaktis Clevelande bus minima lapkričio mėn. 7 ir 8 dienomis.

PRASOME ATSIIMTI LAIMĖTUS DAIKTUS

Liet. Bendruomenės apylinkės valdyba praneša, kad Lietuvių dienos loterijoj laimėtus daiktus, pristatant atitinkamus biuletų numerius, prašome atsiimti iš vald. pirm. (7509 Lawnview Ave., tel. HE 2-0196) iki spalio 1 d.; iki minėtos dienos nepaimti daiktai liks Bendruomenės kitų metų loterijai.

PARSIDUODA ŪKIS

120 akrų. Trijų šeimų namas, su visais miesto patogumais. Vasarnamis. Daržinė ir pašaro rūgyla. Trijų mašinų garažas. Kiti mažesni trobesiai. Prie gero vieškelio, tarp dviejų gražių miestelių. Yra upė. Daugiau teiraukitės šaukdam: PO 1-8420 (39)

REIKALINGA

Siuvimo mašinų operatoriai. Patyrę. Alga už akordinį darbą. Pastovus darbas.
Nona-Lou Inc.
632 W. St. Clair (39)

PARDUODAMAS 6 KAMBARIŲ NAMAS

su baldais. Viskas parsiduoda už \$5,500. Netoli Euclid Beach.
Kreiptis: P. J. Keršis
Telef.: MA 1-1773

NAMŲ REMONTAS, DAZYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriu laiku, bet kokios rūšies foto patarvims Jums. Modernūs portretai, vestuvių, šėlimų, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų kvalifikuoti fotografai, dabar CLEVELANDE.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimčių.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61
Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravimas.
Priimami užsakymai.

LITUANISTINĖ MOKYKLA

Lituanistinė mokykla darba jau pradėjo.

Šeštadieninės mokyklos mokiniai renkami šį šeštadienį 9:30 val. į sv. Jurgio parapijos mokyklą.

Ketvirtadieninė mokyklą pamokos prasidės tik kitą ketvirtadienį 6:30 val. vakaro Norwood skaitykloje.

LIETUVIAI DAZYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai. Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

ATPIGINTA "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigino jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumeratos kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratos kaina nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto prelaids ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs renginiai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911
Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuviėje

I. J. S A M A S, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, ballams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarNAVimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952
Savininkas A. Kazakevičius (36)

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2½%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNIŲ NAMŲ STATYTOJAI VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF Sildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY MONCRIEF CO. MEDINA, O.

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg., Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit. patarNAVimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeliš - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vesinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6244. Redaktorius BALS GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GARFIELD 1-7406).

Kerstenui apsilankius VLIKE

Atst. Ch. J. Kersteno pagedavimu, apie jo lankymąsi Europoje ir dalyvavimą iškilmingame Vliko posėdyje informacijos buvo kurį laiką sulaukytos. Dabar „Elta“ jau plačiau pateikia informaciją apie jo apsilankymą Vlike.

ATSISAUKIMAS IR INSTRUKCIJA

Šia proga Vlikas yra išleisęs atsisaukimą, kuriuo bendrais posakiais visi lietuviai raginami prisidėti prie bolševikų klastos išryškinimo, o Vyk. Tar. pirmininkas K. Žalkauskas išleido atsisaukimą, kuriame jau duodama konkretnių instrukcijų, kaip kas tą gali padaryti. Štai tos konkretnės instrukcijos:

„PLB Kraštų Valdybos prašome labai skubiai surinkti: a) dokumentacinę medžiagą, b) svarbiausius ir rimčiausius liudininkus, kurie galėtų nušviesti ir įrodyti bolševikų darbus Lietuvoje:

1. Lietuvos užgrobimo būdas ir metodai;
2. Prievariniai rinkimai ir vadinamąjį „liaudies seimą“;
3. Žmonių išvežimas iš Lietuvos į Rusiją ir apskritai tautos naikinimas — genocidas;
4. Lietuvos gyvenimo — valstybinio, kultūrinio, ekonominio — griovimas:

- a) asmens nužmoginimas,
- b) mokyklos laisvės panaikinimas,
- c) šeimos griovimas,
- d) vaikų nustatymas prieš tėvus,
- e) tikėjimo persekiojimas ir t.t. ir t.t.

Žodžiu, reikia nušviesti visą bolševikų sąveikimą Lietuvoje ir jų padarytą mūsų valstybei bei tautai žalą pirmosios ir antrosios bolševikinės okupacijos metu. Žinios iš dabartinio Lietuvos gyvenimo ir kaip gyvena bolševikų okupacijoje žmogus yra ypatingai vertingos.

„Svarbiausi yra tie liudininkai, kurie pasakojamąjį įvykį yra matę savo akimis. Teikiamoji medžiaga privalo būti faktų, o ne bendrinio pobūdžio“.

„Pirmoje eilėje Kraštų Valdybos prašomos pateikti liudininkų sąrašus, paduodant jų tikslų adresą ir pažymint, ką liudininkas galėtų parodyti. Kadangi komisija pradedo darbą spalio 1 d., pageidaujama, kad iki to laiko būtų pateikti liudininkų ir turimos dokumentacijos sąrašus Kraštų Valdybos pristatytų ALTai šiuo adresu:

Lithuanian American Council,
1793 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.

Tai bus pirmoji darbo dalis. Atlikus šį darbą, prašoma padėti surašinėti pačių liudininkų parodymus. Aiškiai ir detalai žinomas faktus parašo liudininkas, nurodydamas įvykių datą, vietą, dalyvius ir t.t., ir t.t. Surrašytus parodymus pasirašo pats liudininkas, o jo parašą patvirtina savivaldybinė įstaiga: notaras, policija, burmistras ir pan. Ypatingais atvejais galima pasitenkinti bendruomenės apylinkės pirmininko ar seniūno patvirtinimu“.

PASTABA: Šioje instrukcijoje išlaivsinimo reikalu ir pažymėtoje yra kiek neaiškumo, kuris turėtų būti pašalintas. Atst. Kerstenas, Lietuva nepaminėta, kokia kalba turėtų būti liudininkai užrašyti: lietuvių, vietinė oficialiaja kalba, ar būtinai anglų kalba. Atrodo, kad būtų geriausia, jei jie būtų užrašyti (žinoma, tiksliai) anglų kalba, bet galimas dalykas, kad tinka ir lietuvių kalba: ALT greičiausia turės vertėjų. Išaiškintina, ar vartotinos vietinės liudininkų gyvenamųjų vietų oficialios kalbos: vokiečių, prancūzų, ispanų, portugalų... Tomis kalbomis surašyti liudininkai gali būti patogesni oficialioje įstaigoje patvirtinti, bet gali susidaryti keblumų dėl jų išvertimo į anglų kalbą... Dar reikia pastebėti, kad instrukcijoje parašams tvirtinti tinką oficialūs pareigūnai netiksliai pavadinti „savivaldybės įstaigomis“.

Pvz., policija ne visur, o notariai turbūt niekur nėra savivaldybės pareigūnai (jie dažniausiai yra laikomi teismo pareigūnais, arba JAV, jie yra asmenys, turį gubernatoriaus įgaliojimą). Pagaliau, turėtų būti pabrėžta, kad čia reikalingas liudininkas, kuris patvirtina, kad dokumentas pasirašytas tikrai to asmens, kuris liudininkas, arba ir tai, kad jis priešais tirtina savo liudininko teisingumą. Tai jokių atvejų nereikia, kad parašą patvirtintų pareigūnas turi kurį nors atžvalgą domėtis liudininko turiniu ir tikrinti jo teisingumą.

Iškilmingame Vliko Vykdomosios Tarybos posėdyje, kuriame dalyvavo atst. Ch. J. Kerstenas, Vliko pirmininkas M. Krupavičius, ALT atstovai inž. A. Rudis ir M. Kižytė, apspausdinti priemonės, kuriomis iš lietuvių pusės galėtų būti suteikta talka komisijos darbu, buvo pasakyta ir oficialių kalbų.

Vliko pirmininkas iškalbingai išreiškė lietuvių jausmus Amerikai ir dedamas viltis į Amerikos pagalbą Lietuvai laisvės atgauti, bei ypatingą dėkingumą atst. Kerstenui už jo vykdomą akciją.

Atst. Kerstenas savo kalboje pabrėžė, kad „Lietuvos laisvės reikalas yra ir Amerikos laisvės reikalas“.

PASTABA: Šie žodžiai yra tikslus aidas adv. A. Olio kalbose daug kartų kartotos tezės. Adv. Olis šia teze kaip tik buvo parėmęs savo kalbą New York'e, šių metų Vasario 16 d., minėjime, kur taip pat kalbėjo ir atst. Kerstenas. Šia teze buvo paremta A. Olio kalba ir Philadelphia's bankete kovo 14 d., dalyvaujant gubernatoriui Fine. Pagaliau, šia teze buvo pagrįstos ir Washingtono iškilmės šių metų birželio 21-22 d.d. Malonu, kad šis grūdas jau pasirodė išdygęs ir prigijęs žymių amerikiečių mintyse.

Inž. A. Rudis perdavė posėdžio dalyviams ALT linkėjimus, pabrėždamas ALT veiklą Lietuvos

išlaivsinimo reikalu ir pažymėtoje yra kiek neaiškumo, kuris turėtų būti pašalintas. Atst. Kerstenas, Lietuva nepaminėta, kokia kalba turėtų būti liudininkai užrašyti: lietuvių, vietinė oficialiaja kalba, ar būtinai anglų kalba. Atrodo, kad būtų geriausia, jei jie būtų užrašyti (žinoma, tiksliai) anglų kalba, bet galimas dalykas, kad tinka ir lietuvių kalba: ALT greičiausia turės vertėjų. Išaiškintina, ar vartotinos vietinės liudininkų gyvenamųjų vietų oficialios kalbos: vokiečių, prancūzų, ispanų, portugalų... Tomis kalbomis surašyti liudininkai gali būti patogesni oficialioje įstaigoje patvirtinti, bet gali susidaryti keblumų dėl jų išvertimo į anglų kalbą... Dar reikia pastebėti, kad instrukcijoje parašams tvirtinti tinką oficialūs pareigūnai netiksliai pavadinti „savivaldybės įstaigomis“.

PASTABA: Inž. A. Rudis tarp kita ko pareiškė: „Tie žmonės, kurie sudaro ALT vadovybę, yra ilgamečiai laisvinimo darbo veteranai. Šimtus, Grigaitis dirbo Lietuva jau po pirmojo karo. Jie su visais Amerikos lietuvių ir lietuvių tautos bičiuliais kiek galėdami rūpinasi Lietuvos laisvės byla“. Šie žodžiai kiek kvepia diskriminacija: lyg kiti ALT vadovybės nariai (Olis, Vaidyla) būtų tik dabar testirant lietuviškoje veikloje... Jei jau p. Rudžiui kitos atstovės akivaizdoje buvo nepatogu paminėti savo bičiulį Olij, tai bent jau Vaidylos nereikėjo skriausti...

Vliko pirmininkas M. Krupavičius, atsiliepdamas inž. A. Rudžio kalbą tarp kita ko pareiškė, kad „Asmeninių ir grupinių nuomonių buvimas nekenkia laisvinimo darbai“. Vyk. Tarybos pirm. K. Žalkauskas užtikrino, kad bus padaryta viskas, kas tik galima, kad mūsų tautai padarytoji skriauda būtų kuo plačiausiai ir ryškiausiai atskleista.

Posėdis buvo baigtas atst. Kerstenui, jo šeimai bei ALT atstovams dovanų-suvenyrų įteikimu ir Amerikos bei Lietuvos himnais.

* *

Vėliau atst. Kerstenas dalyvavo Baltų Tarybos posėdyje (min. Selter, Jakobsen, min. Liepinis, Skaitlauks, Silde, Žalkauskas, Karvelis), po kurio išvyko į įvairias Vokietijos vietas susitikti su eile atsakingų pareigūnų. Atst. Kerstenas numatė apsilankyti ir eilę kitų Europos kraštų, o rugs. 20 dieną turėti spaudos konferenciją Bonhoje.

Kariniai žinovai tvirtina, kad jei JAV bus užpulta lėktuvais, jie atsikris per sągalią sritis. Todėl gynybos bazė Grenlandijoje, yra tik 900 mylių nuo sągalių. Nuo jos ir iki Leningrado nėra 2000 mylių. Tai bazei skiriamas nepaprastai didelis dėmesys.

Reinu nuo Bazelio iki Rotterdamo

VOKIEČIAMS KELIONĖ REINU REIKŠIA TĄ PATĮ, KĄ MUSULMONUI MEKKA. — SAUSUMOS VALSTYBĖ TURI NEMENKĄ LAIVYNĄ. — SVEICARIJOS SVAJONĖ SUSISIEKTI VANDENS KELIU SU VIDURŽEMIO JORA. — PRO ELZASĄ — VOKIETIJOS IR PRANCŪZIJOS NESANTAIKOS OBUOLAI. — REINAS — GAMTOS SUKURTAS MILŽINIŠKAS KELIAS. — SIEGFRIEDO LINIJOS LIKIMAS. — KATEDRA, KUR ILISI ASTUONIŲ IMPERATORIŲ PALAIKAI. — GUTENBERGO MIESTE. — WORMSE — BAZNYTINIŲ SUVAŽIAVIMŲ MIESTE.

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Vykdydami savo jau seniai puoselėtą sumanymą, šią vasarą atlikome kelionę Reinu nuo Bazelio iki pat Šiaurės jūros. Kelionė nuo Bazelio iki Rotterdamo, taigi pagal srovę, trunka pusketvirtos dienos. Kaip žinia, plaukti prieš srovę (ne tik vandeniui) visada yra sunkiau. Kelionė atgal Reinu būtų trukusi geras penkis dienas, todėl pasirinkome greitesnę susisiekimo priemonę ir grįžome į Šveicariją geležinkelio, pakelyje sustodami po kelias dienas Liuksemburge, Lotringijoje, Saaro krašte ir Vokietijoje. Kelionei į Roterdamą pasirinkome olandų keleivinį motorlaivį (tiesa, jis pasiima kiek ir gabalinių prekių), 374 tonų talpos, turintį 36 kabinas, bet vasaros atostogų metu sutalpinantį bent antra tiek keleivių, tačiau šie turi pernakvoti viešbutyje, pakrantėje. Laivininkystė Reinu yra per daug gyva, o pati upė per siaura, kad laivai galėtų plaukioti ir naktį. Tad laivai vakarais turi įieškoti nakvynės pakrantėje.

Didžiąją keleivių dalį sudarė šveicarai, bet svečių tarpe buvo nemažai anglų, keli amerikiečiai, olandai, švedai ir kt. Kelionė Reinu priklauso prie didžiųjų įžymiųjų, ir kiekvienas, nešiojantis savyje keliauninko bacilą, svaioja bent vieną kartą gyvenime paplaukioti šią daugvandenę upę. O ką bekalbėti apie pačius vokiečius! Jiems kelionė Reinu reiškia tą patį, ką musulmonui Mekka...

Mūsų kelionė prasidėjo iš Bazelio. Šis miestas laikomas Šveicarijos vartais į pasaulį, o ypač plačiuosius „jūros vandenį. Ne veltui čia savo laiką buvo apsigyvenusi tokia lakaus ir revoliucingo proto asmenybė, kaip Erasmus Roterdamietis, Bazelyje ir baigęs savo žemiškas dienas. Bazelis, kurį nuo Šiaurės jūros skiria pusė tūkstančio kilometrų (apie 1000 mylių), yra vienas didžiųjų Europos uostų, kuris tonažu toli pralenkia daugelį išgarsėjusių jūros uostų. Dar mažiau žinoma, kad Bazelyje užregistruota kelios dešimtys šveicarų laivų, kurie plaukioja po plačiuosius vandenynus. Būdamas perdėm sausumos valstybė, Šveicarija vis dėlto turi nemenką savo laivyną, kurio „metrikai“ sudėti Bazelyje.

Kai vieną ankstyvą rytą mūsų motorlaivis „Oranje“ išplaukė iš Bazelio, turėjome įspūdį, jog paliekame didžiulį, judrų uostą, kuriame betgi tesimato vienos rūšies laivai, būtent, baidokai. Iki Bazelio gali plaukioti baidokai iki 2.000 tonų talpos. Jau seniai Šveicarijoje keliamas klausimas sujungti kanalą Reiną su Ronos upe, o paskum ir su Lombardijos Po upe. Tuo būdu Šveicarija tiesiogiai susisiektų taip pat su Viduržemio jūra. Turėdama stambų kapitalą, mažoji šveicarų valstybė pasiryžusi savo vėliavą nukeldinti iki toliausių pasaulio užkampių.

Kelionės pradžioje mūsų „Oranje“ turi sugaišti nemažą laiką, kol praplaukia pro pravažiavimo vartus (Lietuvių Kalbos Vadove radome tam reikalui tinkamą naujadarą „pralaids“). Beveik visą dieną iš laivo matosi dviejų valstybių pasienis, nes Reinu eina siena tarp Prancūzijos ir Vokietijos. Kairėje pusėje nusitęsusi Elzaso provincija, kuri jau iš seno buvo nesantaisko obuolys tarp prancūzų ir vokiečių. Bismarcko laikais, po prancūzams nelaimingai pasibaigusio karo, kurio pasekoje Napoleonas Trečiasis neteko sosto, o Prancūzija galutinai pasirinko respublikos valdymosi formą, Elzasas buvo prijungtas prie Vokietijos. Tokia būklė truko iki pirmojo pasaulinio karo pabaigos. Dar Didžiosios Prancūzų Revoliucijos laikais nuskamšė Dantono šūkis, kad Reinas esąs pačios gamtos skirta sieną tarp Prancūzijos ir Vokietijos, o imperatoriaus Napoleono postulatą buvo trumpam laikui įvykdytas. Tačiau jo imperija greit subyrėjo. Vokiečių poetas Arndtas savo patriotiniais eilėrašiais sukėlė vokiečių tautą prieš Napoleoną, o jo eilėraščių žodžiais: „Der Rhein deutscher Strom, aber nicht Deutschlands Grenze“ (Reinas vokiečių upė, bet ne

Vokietijos siena) dar ir šiandien, po beveik pusantro šimto metų, nenustojė aktuom.

Kaip atmename, po pirmojo pasaulinio karo Prancūzija atsiėmė Elzasą (ir Lotringiją) ir tokiu būdu Reinas geroką laiką vėl sudaro sieną tarp Vokietijos ir Prancūzijos. Prancūzai bandė, Napoleono pavyzdžiu, iš vokiečių provincijų, esančių kairiojoje Reino pusėje, sudaryti vasalines valstybes, bet amerikiečiams bei anglams taikos konferencijoje pasipriešinus, Prancūzijai turėjo pasitenkinti teise okupuoti 15 metų tas sritis, o Vokietijai buvo uždėta prievolė 50 kilometrų pločio juostą dešiniajame Reino paupyje demilitarizuoti.

Kai tarp Vokietijos ir Prancūzijos buvo pasirašyta Locarno sutartis, prancūzų okupacija Pareinyje pasibaigė. Hitleris 1936 m. kovo mėn. sulaužė Versalės taikos sutartį ir įsakė savo naujai atsteigintai kariuomenei užimti Pareinio demilitarizuotą zoną. Santarvė anais laikais pasitenkino protesto notomis ir dar šiandien daug kas tēmama, kad jeigu Vakarai į aną Hitlerio viešą smurtą būtų atsikirtę jėga, vargu ar nacionalistai būtų pasidarę tokie įžulūs ir būtų sukėlę antrąjį pasaulinį karą, nuskynusį milijonus žmonių gyvybių...

Reinas dar romėnų laikais tarnavo kaip siena tarp dviejų pasaulių. Anuo metu pagal Reiną ejo Romos imperijos siena. Dešinioji pusė tuomet dar skendė tamsybėje ir nuo čia prasidėjo germanų barbarų gyvenamasis plotas. Nuo neatmenų laikų upės tarnavo kaip natūrali linija susisiekimo keliai, o vandeningoji Reino srovė — ilgiausia Vakarų Europos upė (1326 km., tuo tarpu kai Dunojaus ilgis siekia 2.900 km.) — šiandien vaidina pirmąjį vaidmenį viso senosio kontinento ūkio gyvenime. Plaukdamai Reinu galėjome įsitikinti, kad tai yra pačios gamtos sukurtas tarytum milžiniškas plentas, kuriuo kasdieną gabenama tūkstančiai tonų gėrybių. Kaip sunkvežimiai plentais, taip Reinu nenutraukiama vilkstine plaukia anglų, metalo, javų, žibalo, miško, pramonės dirbinių ir kitų gėrybių prikrauti didžiuliai baidokai. Reino reikšmė Europos ūkio gyvenime yra neapskaičiuojama. Mes patys per kelias dienas galėjome stebėti, kiek daug tūkstančių žmonių pragyvenimas yra susietas su šia upe, kurią vokiečiai yra praminę „Vater Rhein“ (Tėvas Reinas).

Kaip žinia, plaukiant laivu keleivis turi daug laisvo laiko, tad šitokios ir panašios mintys skriejo per galvą, besikaitinant saulutėje ant laivo denio. Prieš akis dažnai stovėjo kelionės Nemunu nuo Kauno iki Klaipėdos.

Išplaukus iš Bazelio, Reino pakrantės yra lygios, tik toluome mėlynuoja miškais apaugusios vokiškojo Schwarzwaldo kalvos. Pakrantėse matai apgriautus kaimus ir miestelius, o vokiškoje Reino pusėje kas kelintą šimtą metrų riogso po karą suprogrindinti Siegfriedo linijos bunkeriai. Hitleris buvo įsitikinęs, kad jo pastatyti tvirtiniai išvers amžius, tarytum neperžengiama kinų siena, bet gyvenimo tikrovė dar kartą įrodė, kad jokios tvirtovės nėra amžinos. Šiandien Siegfriedo lini-

jos bunkeriai guli lyg milžino rankos išvartytos akmenų krūvos, vietomis apneštos žemėmis, kitur vėl apaugusios krūmokšniais.

Trumpam laikui mūsų laivas sustojo Strassburgo uoste, bent iš tolo pasigėrim grakščia gotikos katedra. Į pavakarę pasiekiam vietovę, kur pasibaigia Elzasas. Nuo čia Reinas teka per vokiečių žemę. Praplaukiame pro Speyerį, garsų savo romantiškojo stiliaus katedra, kuri laikoma didžiausia pasaulyje ir kurios kryptoje išsišni net aštuonių imperatorių palaikai. Vakare pasiekiam Mannheimą-Ludwigshafeną, kuris žiauriai karo metu nuteriotas. Tuo netenka stebėtis, nes tie du miestai, tikrovėje suaugę į vieną, kuriuos teskiria Reinas, yra stambus metalo ir chemijos pramonės centras. Kaip sykis tuo metu, tai buvome Mannheim, matėme miesto parke iškabintą plakatą, jog čia rengiamas vokiškųjų „memellenderių“ sąskrydis. Plakatas skelbė, kad ruošama „vokiškosios tėvynės diena“ (Tag der deutschen Heimat), kurios ribose vyksias „Memellandtreffen“ (Klaipėdos krašto susitikimas). Kaip žinome, Mannheimas yra pasiėmęs vokiškųjų „memellenderių“ globą.

Bevaikščiadami po Mannheimą, matėme, kaip klaidiniai atrodė totalinio karo sugriautas miestas, nors nuo karo pabaigos praėjo jau 8 metai. Be abejo, daug jau atstatyta. Restauruojama ir garsioji karališkoji pilis, kuri yra didžiausias tos rūšies pastatas visoje Vokietijoje. Bet ant pilies griuvėsių sienų auga krūmokščiai ir atrodo, kad dar daug dešimtmečių praeis, kol ne tik Mannheimas, bet ir kiti vokiškieji miestai galutinai užgydys žaizdas, jeigu iki to laiko ant nebaigtų pašalinti griuvėsių nepradės sprogiuoti naujos, nepalyginamai baisesnės bombos... Mannheimas nuo senų laikų laikė pirmąjį teatrą, kuris yra palikęs savo įspaudą visuotiniame vokiečių tautos dvasios gyvenime. Džiugu, kad tokiame teatre jau keletą sezonų sėkmingai vaidina lietuvaite Aldona Ereitaitė, Bazelyje gyvenančio prof. Juozo Ereto duklė.

Vis patįjanciu Reinu (ties Bazeliu 200 metrų, ties Koelnu — 520 ir Olandijoje 990 metrų pločio) pasiekiam Mainzas, kuris karo metu buvo beveik visiškai sulygintas su žeme, nes sugriautas 85% visų pastatų. Dar šiandien čia pilna griuvėsių. Mainzas yra davęs žmoniui didįjį Gutenbergą, kurio išrastas spausdinimo prietaisas gal daugiausia, nekaip kas kita yra, prisidėjęs prie mūsų šių dienų kultūros, ypač jos išsiplatinimo plačiausiose gyventojų sluogsuose. Šiandien Mainze prancūzų pagalba atkurtas universitetas, kuris bandoma paversti dvasiniu tiltu tarp prancūzų ir vokiečių tautų. Praplaukiame pro vietą, kur visai netoli turi būti Vasario 16 d. gimnazijos rūmai, bet Huettenfeldo vietovė yra, berods, trys kilometrai nuo Reino, tad šio lietuviškojo tremties mokslo židinio iš laivo neteko matyti. Užtat sustojam Wormse, kurio didingoji katedra paliko neišdildomą įspūdį. Šio miesto sienose 16-tojo šimtmečio pradžioje vyko bažnytinis suvažiavimas, kurio metu reformatorius Martynas Liuteris gynė savo naująjį teologinį mokslą ir kur jis ištare garsiuosius žodžius: „Aš čia stoviu, ar negaliu kitaip!“.

(Bus daugiau)

A. G.

DIRVA UŽSISAKYTI

gallma ir šlandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!